

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXVI. évfolyam

Szubotica, CSÜTÖRTÖK 1925 augusztus 27.

228. szám

Megjelenik minden reggel, ünnepek után és hétfőn délelőtt

Telefon szám: Kiadóhivatal 8-58. . Szerkesztőség 5-10.

Előfizetési ár negyedévre 135 din.

Szerkesztőség: Aleksandrova ul. 4. (Rossia Foncière-palota)

Kiadóhivatal: Subotica, Aleksandrova ul. 1. (Leibach-palota)

Az üzlet

(x) Hogy a háború rossz üzlet: erre az öreg igazságra lassankint rájön mindenki, az is, aki annak idején nem hitt Norman Angell profeciájában. Kilencszáztizen-nyolcban, amikor két forradalom a németországi és a monarchia-beli, vértanú bevágta mögöttük a poklok kapuit, csak azt az egyet tudtuk még holtbiztosan, hogy ha valaki, hát Németország csúnyón ráfizet a négyesztendő ember-mészárlásra még akkor is, ha az antant-diplomatákban és generálisokban felülkerekedtek a józan ész és úgy állapítják meg, akkora összegben a hadisarcot, ahogy azt kezdetben a jénki békeangyal kívánta. Alig pár hónap múlva már tovább látott vértől vak szemünk és azt is beverték a fejünkbe, hogy a számlát nem csak Németország érdemelte ki, hanem a monarchia mellett azok a kismitlauber-államok is, amelyek egy kis konc reményében vetették magukat a fogtagba. De nem kellett sok idő, kiderült, hogy Norman Angell igazságán nem tudnak kifogni a győztes államok sem, azok, amelyek a győzelem alapján szüretelték le a béke áldásait: a jóvátételt, a Ruhr-szenet és a német gyarmatokat. A történelem őket is előcítálta és fölöttük is époly kérhetetlen szigorral mondta ki az ítéletet, ahogy a monarchiát és Németországot elmarasztalta bűnben és felelősségben. Az igazság, Norman Angell igazsága, legelőször is Franciaországot vette elő a győztesek közül, mely a legártatlanabbul hitt a gloire legenda-jában és üdvösségében. Kezdődött a dolog a frank debacljával és folytatódott a rifkabil-háborúval, a francia kisipar züllésével, majd, ami a legérzékenyebben érintette Franciaországot: a hadi-adósságok ügyének felvetésével. A gall kakas azt hitte, hogy örökké tart a lakodalom, hogy Anglia és Amerika sohanapig várnak türelemmel azoknak a hiteleknek a megfizetésére, amit a háború alatt vett igénybe a francia állam. A csalódás azonban sokkal hamarabb elkövetkezett, mint a francia hazafiak gondolták és pont akkor következett el, amikor a legüresebb volt Franciaország kasszája. *Caillaux* még meg sem melegedett a pénzügy-miniszteri székben, még be sem fejezte pénzügyi defenziva hadműveleteit, amikor a brit szövetséges átszólt a csatornán: adós fizess! Az illúziók hirtelen kihullottak a francia fejből és a valóság penetráns illata megfeküdte a gyomrukát; a szövetséges huszmillió fontot követelt, horribilis összeget frankokban. És hiába kérelmek, nem tágitott, kereken kijelen-

tette, hogy az üzlet — üzlet, amit nem lehet elintézni jegyzékekkel és szerelmi vallomásokkal. De mi lesz a halottakkal, kérde most a francia sajtó, hogy számoljuk el a vért, amit francia katonák hullattak? A kérdés fajdalmas és szent, ez kétségtelen, ám Angliának semmi kedve ott számolni, ahol nem tudna kimutatni pluszt a maga javára. Kész is a felelettel: a hadi-adósságokról van szó, nem a vérről, ami Flandriában és egyéb helyeken folyt el és feketedett meg. Az üzletben nincs barát és nincs ellenség: az elv, aki tartozik, az fizessen, lehetőleg sürgősen, mert Anglia is pénzügyi szűkében van és elvégre mögötte is ott áll az uzsorás: Amerika. A francia nép bámul, olvadozik az ájulattól, nem hisz a szemének, nem akarja hinni, hogy szövetséges régi fegyvertársa ilyen ridegen követeli a

fontok megfizetését. Pedig itt nincs szó optikai csalódásról, Ézsau hangja ez, aki, hogy maga is belekerült a bajba, nem röstelli benyújtani a számlát szövetségének, Franciaországnak. A huszmillió font, igaz, tekintélyes összeg, olyan hatalmas, hogy a francia állam nem tudja megfizetni anélkül, hogy ne érje gazdasági katasztrófa, fizetni azonban előbb vagy utóbb muszáj lesz neki, mert Anglia nem hagyja nyugodni. Hogy aztán mi lesz, mi történik, lesz-e összeomlás, elkövetkezik a pénzügyi vízőzön Franciaországban: ez nem érdeklí. Neki pénzre van szüksége és ezt, ha kell, erőszakkal is behajtja. S a francia nép, ha másból nem, ebből talán megtudja, rájön, hogy a háború, az ember-mészárlás nemcsak a legyőzötteknek volt rossz üzlet, de a győzőknek is. Mindenkin.

cikkekben és nyilatkozatokban, amelyeket a legutóbbi napokban a muzulmánpart vezetők irtak és mondottak. A sarajevói „Pravda”-ban *Hadzsi Ati bej* cikket irt, amelyben annak szükségességét hangoztatja, hogy olyan nagy párt alakuljon, amely a parlament centrumát alkotná. *Balics Salih* muzulmán képviselő ugyancsak cikket irt, amelyben még nyilatkozott a fuzió mellett. *Spaho dr.* pedig az ujságírók előtt nyilatkozott erről a kérdéssel és ugyancsak a nagy ellenzéki párt megalakítása mellett nyilatkozott.

Politikai körökben azt hiszik, hogy mindezek a nyilatkozatok a hangulatot akarják előkészíteni a fuzióhoz, amelynek feltételeiről a sarajevói kongresszus fog dönteni. A fuzió létrejötte esetén az egyesült demokrata- és muzulmánpart a parlament harmadik párta lenne nagyságra nézve és ötvenegy képviselője volna.

Az új szociálpolitikai államtitkár nyilatkozata

Dr. Krnjević szociálpolitikai államtitkár hivatalbalépése után nyilatkozott a sajtó képviselői előtt és kijelentette, hogy a szociálpolitikai miniszterium államtitkárai még nem osztották fel egymás között a munkát, hanem egyelőre közösen dolgoznak, mindaddig, amíg *Simonović* szociálpolitikai miniszter visszajön Genéből, ahol a népszövetségi közgyűlésen vesz részt. *Krnjević dr.* kijelentette még, hogy elsősorban a gyermekvédelemről ad ki a miniszterium új rendeletet, amely már e hónap végén életbe fog lépni az egész országban.

A szlovén néppárt nem fél Radicsék szlovéniai agitációjától

Susnik Ante volt közlekedésügyi miniszter, szlovén néppárti képviselő Beogradba érkezett és az ujságírók előtt nyilatkozott Radicsék szlovéniai agitációjáról. Kijelentette, hogy a Radics-párt szlovéniai akciója nem árt a szlovén néppártnak. A klerikálpárt — mondotta — a legutóbbi választások alkalmával négyszerannyi mandátumot szerzett, mint a Radics-párt és különben is a horvát parasztpárt eddigi gyűléseit a szlovén-horvát határ mentén rendezte, úgy, hogy az ezeken a gyűléseken megnyilvánult manifesztációnak nincs különösebb jelentősége.

A Radics-párt konferenciája

A horvát parasztpárt képviselői csütörtökön plenaris ülést tart Zagrebban. Az ülésen, amelyen Radics István fog elnökölni, részt vesznek a parasztpárt miniszterei és államtitkárai, akik csütörtök reggel érkeznek Zagrebba.

Radics augusztus hó végén visszatér Beogradba

Az ujonnan kinevezett államtitkárok letették az esküt

Beogradban a politikai élet már napok óta teljesen eseménytelen. A miniszterek legnagyobb része még mindig nem tartózkodik a fővárosban. Ujabban *Vukicević* Velja közoktatásügyi és Radics Pavle agrarreformminiszter érkezett vissza Beogradba, azonban egyelőre még mindig olyan kevés miniszter tartózkodik a fővárosban, hogy a kormány nem tart minisztertanácsot és valószínűleg csak a jövő hét folyamán lesz ismét rendes minisztertanács. Az egyetlen politikai esemény, hogy az ujonnan kinevezett államtitkárok letették az esküt és szerdán átvették hivatalukat.

A kormányhoz értesítés érkezett a franciaországi *Eviens des Bains*-ből, hogy *Radics* miniszterelnök odaérkezett. Hír szerint a miniszterelnök csak augusztus hó 25-ig tartózkodik a francia fűrdőhelyen és a hónap végén már visszaérkezik Beogradba.

Radics kihallgatásra megy a királyhoz

A népszövetségi közgyűlés előkészítése erősen foglalkoztatja a külügyminiszteriumot. A népszövetségi delegáció elindulása előtt *Radics István* újból kihallgatáson jelenik meg a király előtt, majd *Nincsić* külügyminiszterrel együtt Genfbe utazik. A népszövetségi közgyűlésről visszatérve Radics és Nincsić ismét együttes kihallgatáson jelennek meg Bledben és jelentést tesznek az uralkodónak a népszövetségi közgyűlés határozatairól. Radics István legközelebbi audienciájának időpontja

még nincs megállapítva.

Radics és az ellenzék

A politikai köröket élénken foglalkoztatják még mindig azok a nyilatkozatok, amelyeket Radics István tett legutóbbi beogradi tartózkodása alatt, amelyekben tudvalevőleg éles támadást intézett az ellenzéki pártok ellen. A demokratákon kívül Radics támadásai elsősorban a földművespartot érintik, amely az utóbbi időben már azzal a tervvel foglalkozott, hogy csatlakozik a horvát parasztpárthoz. Radics támadása után erről már nem lehet szó és valószínű, hogy Radicsnak az is volt a célja, hogy teljesen szakítson a földművespárttal. Radics ezzel valószínűleg dokumentálni akarja a radikálisok előtt lojalitását a kormánykoalíció iránt, annál is inkább, mert a koalíciót állandó jellegűnek tartja.

A muzulmánpart és a demokraták fuziójának előkészítése

A politikai életben könnyen fordulatot idézhet elő az a két fontos pártkongresszus, amelyet legközelebb tartanak meg. Az egyik a földművespart kongresszusa, amelyet Beogradban, a másik a jugoszláv muzulmánpart konferenciája, amelyet Sarajevóban fognak megtartani. Különösen ez az utóbbi kelt nagy érdeklődést, mert a kongresszussal kapcsolatban újból felmerült az a lehetőség, hogy a muzulmánpart fuzionálni fog a demokratákkal. Ennek megerősítését látják azokban a

A csütörtöki napon ülést tartanak a Zajednica és a disszidens Radics-párti képviselők is, amelyen az aktuális politikai kérdéseket beszélnek meg.

A Radics-párt vajdasági aspirációi

A Radics-párt vajdasági aspirációiról sok szó esik a beogradi és a zagrebi sajtóban. A Pribicevics-párt zagrebi lapja, a *Rijec*, beogradi értesülés alapján azt a hírt közli, hogy a napokban a Vajdaságból egy küldöttség ment Beogradba, amely azt követelte, hogy tekintettel a Vajdaság nacionalizálásának szükségességre, a kormány lehetőleg rezerváltan viseltesse a Radics-párt követeléseivel szemben. A lap szerint különben ebben a kérdésben komoly ellentétek merültek fel a radikálisok és a Radics-párt között és ezzel van összefüggésben a Radics-párti képviselők csütörtökre összehívott zagrebi konferenciája is.

A horvát parasztpárt hivatalos lapja, a *Dom*, hosszabb cikkben foglalkozik a Vajdaság helyzetével. A cikk hangsúlyozza, hogy Bácskát és Baranyát az obznana súlyosan érintette, a parasztpárt vezetőit elfogták és bebörtönözték. A lap közöl egy levelet, amelyet egy bacskimonasztiri gazda írt a szerkesztőségnek. A levélíró közli a parasztpárttal, hogy a legnagyobb üdöztetés ellenére ötszáz tizen szavaztak Bacskimonasztiron a horvát parasztpárt jelöltjeire és most remélik, hogy hűségük fejében részesüljenek az agrárreformban. A *Dom* a levelet kommentálva, megjegyzi, hogy hasonló szellemű leveleket már több ízben kapott Bácska községeiből is.

Szerdán reggel kezdődött meg Beogradban a nemzetközi tanárkongresszus

A nevelés új irányai — A tanítási módszer reformálását követelik

Beogradból jelentik: Mindenütt nagy várakozással tekintenek ama nemzetközi tanárkongresszus felé, amelyet szerdán reggel nyitottak meg a beogradi Tudomány-akadémián és amelyen Európa leghíresebb pedagógusai közül sokan jelentek meg. A beogradi tanárok, különösen a fiatalabbak, ünnepnek tekintik azt a napot, amikor az S. H. S. királyság fővárosának tudomány-akadémiáján hangzanak el fontos beszédek azokról a kérdésekről, amelyek körül már évek óta a legelkeseredettebb vita folyik pedagógiai körökben. Munkatársunk ma beszélgetést folytatott a rendező bizottság egyik vezető tagjával, aki a kongresszus jelentőségéről a következőket mondotta:

— Nyugaton már nem újság az, hogy a tanárok a nevelés módszerének a megváltoztatását követelik. Az angol és francia iskolákban már évek óta folytak kísérletek erre nézve és ezek a kísérletek sok helyen meglepő eredményekkel jártak. Nálunk azért fontos a kongresszus megtartása, mert ezzel itt is hatalmas tért fog nyerni a progresszív tanároknak az a felfogása, hogy a régi tantervet meg kell reformálni, a tanítás módszerén javítani kell. Ennek a javításnak a kor szelleméhez kell igazodnia, egészen más szemlésmóddal kell a gyermeket felnevelni és tanítani, mint eddig. Ennek a felfogásnak természetesen nálunk is sok ellenzője van, de a mostani kongresszuson reméljük, hogy a világhírű pedagógusok előadásai sokak előtt döntően megvilágítják az új követelések jogosságát. A kongresszus legérdekesebb előadása előreláthatólag *Ferrier* genfi professzoré lesz, aki az új nevelés in-

ternacionális ligájának a képviselője. *Ferrier* a tanterv reorganizálásáról fog beszélni és a középiskolai nevelés új módszeréről, amelynek az a fő célja, hogy a tanuló ne csak passzív, hanem aktív részt is vegyen az iskola munkájában. Ugyanakkor a kérdésben fog felszólalni *Renard* lícei professzor is. A reformátorok a nemzetek közelségének előkészítését is az iskolára kívánják bízni. Eszerint a diákokat úgy kell nevelni, hogy *minél közelebbi lelki érintkezésbe kerülhessenek az idegen népekkel és nemzetekkel.* Ez a közeledés a világbéke fog igen jó-tékonyan visszahatni, mert a gyermekekbe belenevelik az *emberszeretet, az idegen népek megismerését, nemcsak száraz előadásokban, hanem a gyermekek aktív részvétele útján, levelezéssel, külföldi utakkal, bűveggyűjtéssel stb., stb.* Ilyen módon akarja az új nevelési módszer beleidegzni az ifjúságba, hogy a nemzetközi összeköttetéseket kerülni kell, az embereket közelebb kell hozni egymáshoz és már a gyermekekkel meg kell értetni, hogy embertársainkat valóban szeretni kell.

— Akongresszuson a Népszövetség kiküldöttje is részt vesz. Mi tanárok a legnagyobb örömmel várjuk a kongresszus munkáját és úgy hisszük, hogy nemcsak nemzetközi viszonylatban lesz ennek a kongresszusnak nagy jelentősége, hanem vissza fog hatni az országos neveléspolitikára is, amely ilyképpen sokkal liberálisabb és korszerűbb irányt nyerhet.

A beogradi kongresszus két napig tart. A külföldi vendégek a kongresszus után Zagrebba mennek, ahol megtekintik a város nevezetességeit. A kongresszus iránt nemcsak

a tanárok és a diákok, hanem a széleskörű közönség körében is a legnagyobb érdeklődés nyilvánul meg a tanárok ügyében.

Az angolok

az oroszok kintását követelik Kinából

A kínai kormány nem hajlandó részt venni a májusi lázadás résztvevői elleni nyomozásban

Pekingből jelentik: Amerika és Anglia elfogadta Kina meghívását a vámkonferenciára, amely október 26-án kezdődik. Ezzel biztosítva van a konferencia összeülése. Ezzel azonban a helyzet egész Kinában mind fenyegetőbbé válik.

A honkongi brit kolónia, amely a kínai bojkott által eddig körülbelül ötvenmillió sterlinget vesztett, felszólította *Baldwin* miniszterelnököt, küldjön ultimátumot a kantoni kormánynak, követelje a szerződés szerinti állapotok helyreállítását, „az oroszok által vezetett nemzetközi alakulatok lefegyverzését”, az összes oroszok kiutasítását azzal a szankcióval, hogy ellenkező esetben az angol flotta blokádot állít a kantoni és vidékét.

Kantonból jelentik, hogy a mérsékeltek és radikálisok között a helyzet mindig feszültebb. Az utóbbiakat a hivatalos orosz funkcionáriusok támogatják. A kantoni kormány főtanácsadója *Borodin*. Attól félnek, hogy a meggyilkolt *Liata-Chung-Kay* pénzügyminiszter temetésén történő tüntetés rövidesen megismétlődik és ez alkalommal kitör a nyílt ellenségeskedés a szembenálló két politikai párt között, amikor valószínűleg a bolsevistákhoz húzó radikális elemek kerülnek fölénybe. *Sanghaiban* a végletekig feszült a helyzet. A kínai kormány ugyanis vonakodik részt venni a májusi lázadás résztvevői ellen indított nyomozásban. Ehelyett mindig az extraterritorialitás kérdését feszegeti, ami pedig nagy bonyodalmak csiráját rejti magában, mivel a pekingi központi kormány csak árnyhatalom, a kantoni kormány pedig az angolellenes mozgalom spiritus rectora.

Egy kritikus albumából

Írta: Baedeker

Az egyéni morál az egyéni kultúráltság produktuma. Minden művelt embernek más-más a morálja. Lehet, hogy a különbözőség és az elhajlás e tekintetben csak igen csekély, mint ahogy a műveltségükbeli különbség is esetleg nem több egy hajszálnál, — de kétségtelenül megvan. Ebben az egyformán műveletlenek erkölése egészen egyforma, s valamely falu parasztiainak a morálja épp oly kevésbé különbözik egymástól, mint a tudatlansága.

*

Csudálatos, hogy némely ostoba íráster milyen okos tud lenni, ha a saját érdekeiről van szó, s hogy olyik más-különböző jóeszű ember mily ostobán viselkedik, amikor az érdekeit kell védenie. Ebből magyarázható csak ki, hogy annyi tökéletes tud karriert csinálni s annyi tehetséges férfiú nem képes zöldre vergődni.

*

Az igazán jó embernek logikája is van és pedig egészséges logikája, s a rossz emberek rendszerint logika nélkül szükkölnének. Mert a jó cselekedetek — tessék megfigyelni! — logikusnak s a rosszak logikátlanok. A leglogikátlanabb cselekedet: a gyilkosság.

*

A mai nemzedéket érte az a különös szerencsétlenség, hogy *joggal* és *okkal* beszélhet a régi jó időről, s ugyanígy jött osztályrészesül az a kivételes szerencse is, hogy bizonyos számú esztendőket mulva ugyanazon joggal és hasonló okkal emlegetheti majd a régi rossz időket.

*

Egy urimberről volt szó, akit nem

igen szerettek, de nagybecsültek, s a társaság tagjai vetélkedve dicsérték a kitűnő tulajdonságait. Csak egy ur hallgatott következetesen, s végre így szólt:

— Azt hiszem, már éppen elég rosszat beszélünk róla.

— Hogy-hogy?

— Hát még népszerűtlenebbé akarjátok tenni? Az én szememben már annyira tökéletes, hogy szinte utálni kezdem!

*

Az a legfüggetlenebb és a leghatalmasabb ember, aki nem törődik az életével. Semmi se kölesönöz olvan biztonságát és szilárdságát, mint a halállal szemben érzett közömbösség. Eleven példákat tudok rá, de ezek nem eléggé ismertek és nem kiválóan érdekesek. Helyettük *Stendhal* világhíres regényének, a *Rouge et Noir* hősré: *Julien* Sorrel-re hivatkozok, aki függetlenebb és boldogabb volt a bírámál, akik fejvesztésre ítélték, mert ezek a várospolgárok irították a haláltól, ő pedig nem félt tőle.

*

Minden tehetséges embernek vannak irigyei és minden jellemesnek vannak ellenségei.

*

A legtökéletesebb alkotmány se teheti boldoggá az országot, ha annak népe nem alkotmányos s a lakosaiban hiányzik a szükséges polgárerény. S alkotmány nélkül is boldog lehet az a nép, amelynek egyes tagjai érettek, becsületesek és alkotmányos érzékűek.

*

— Valahányszor lefekszem, — panaszkodott egy ur, aki nagyon félt a haláltól — mindig kint tartok, hogy nem fogok többé fölébredni.

— De hiszen ez a legrosszabb esetben is csak egyszer történhetik meg önnek, — felelték neki.

— Igaz, de én ezerszer félek tőle.

— No látja, — mondta a másik — én meg minden este azzal az aggodalommal fekszem le, hogy reggel fölébredek.

Az életfélelem nem sokkal ritkább érzés, mint a halálirtózat.

*

Egy asszony, akinek az ura egyike az ország legokosabb embereinek, így nyilatkozott a cselédjéről:

— Hihetetlenül buta. Gondolhatjátok, hogy mennyire az, mikor még az uram, a jó ember is észrevette!

*

A nők azokon a férfiakon, akiket szeretnek, boszúliák meg azokat, akik nem szeretik őket.

*

A menyasszonyság valami szép jelenség és költői fogalom, a vőlegénység pedig egy kissé kómikus állapot.

Egy urimber a jegybenjárás idejében, valahányszor vőlegénynek mondták, mindig ekképpen tiltakozott:

— Kérem, ez a fiatal hölgy itt a menyasszonyom, de én nem vagyok vőlegény.

Érezte a helyzete fonákságát.

*

A bünhődés többször előzi meg az erényt, mint követi a bünt.

*

Sokan — főleg mostan — ha visszatekintenek a múltjukra, így sóhajtának föl:

— Én bizony valaha szebb napokat láttam!

De találkoztam tegnap egy megöregedett vívőrel, aki a maga idejében — tizenhét éves korától hatvanötévesztendő vőlegényéig — nemcsak vígan élt, de *Vénusz* oltárán sok olyan áldozatot hozott, amelyeket kedvezően fogadtak az

istenök, s ez így sóhajtott, amikor egyedül s álmatlanul töltött éjjelekről panaszkodott:

— Óh, bizony valaha szebb éjszakákat éltem!

*

A szép asszonyok és a rutak közt csak addig van nagyobb különbség, amíg fiatalok. Ha megvénültek, akkor egyforma szépek, s a rosszabbik esetben egyformán csúfak. S e tekintetben nagyon hasonlítanak hozzájuk a tehetséges és tehetségtelen írók és művészek. Amíg fiatalok, feltűnő köztük a különbség. A tehetséges író s művészt ünneplik és kitüntetik, csakugy mint a szép nőt, s a talentumné kiülketet mellőzik úgy mint a szépség híján szükkölködő asszonyokat. Ha megvénülnek, egyforma a becsületük, azaz: semmi. S a tehetséges írónak vagy művésznek épp oly keveset ér, hogy valaha ünnevelték, mint a megvénült szépségeknek, hogy valamikor régen udvaroltak nekik.

*

A szellemesség, amely tolokodik, unalmasabb, mint a bárgyság, amely szerényen a háttérben marad.

*

Néha a rossz cselekedeteink nemeőbb motívumokból fakadnak, mint a jók.

*

Kicsiny eszközökkel küzdeni nagy célokért: vakmerőség; csekély célért hadba menni nagy eszközökkel: ostobaság.

*

Egy ismerősöm mondta: — Ha valaki még ötvi házasélet után is híve az egyneveltségnek, az nagyon szereti a feleségét, vagy nem szereti a nőket.

Milliárdos károkat okozott a keddi vihar

Egész Felső-Bácskában nagy pusztítást vitt végbe — Óriási kár a szőlő- és kukorica-termésben — Ledült a zsedniki templom tornya — Beograddal, Novissaddal és a Bánáttal nincs telefonösszeköttetés

Megyei futárok járvák be a károsult községeket

A kedd délutáni ciklonszerű orkán pusztításairól az elszakadt telefonvonalak és megszakadt távirati összeköttetések miatt még mindig nem sikerült teljes képet alkotni, az azonban kétségtelen, hogy a Vajdaság északi részében csaknem teljesen tönkre ment a termés.

A kár Suboticán

A vihar, amely mindent elpusztított, ami nem tudott dühöngni erejének — elmentállni, Suboticán is sokkal nagyobb károkat okozott, mint ahogy az a vihar utáni első napsütéses órákban látszott. A városon kívül, ahol épületek pusztultak el, különösen a halasi, a bajai és a palicsi szőlők szenvedték meg a pusztító orkánt, úgy a gyümölcs, mint a szőlőtermés megsemmisült. Legázott, szétbombázott csataterhez hasonlóan a szőlőültetvények, a szőlész tőmegesen tépte ki a gyümölcsfákat, lombjuk helyett gyökereik merednek az ég felé. Hogy teljes legyen a rombolás, a szőlészt követő jég leverte a dió, szilva és az almatermést, lekoppasztotta a szőlő-tökeket, a levelek, a szőlőtörtek széttegyve, összepréselve a a homokban hevernek. A jég annyira tönkretette a szőlőültetvényeket, hogy az még a jövő évi termés is meg fog látszani, mert kevés remény van arra, hogy a szőlő-tökek kiheverik a borzalmas pusztítást.

A hajmók—szuboticiai utvonalon is siralmas képet nyújtanak a kukorica és a szőlőültetvények, a legnagyobb károkat azonban Sebesicsen és Mérges-pusztán okozta a vihar. Itt is óriási erővel tombolt a vihar: sok tanya-épület nád-fedelét letépte, magával ragadta és nagy távolságra a megszállt tanya-tól, szétszórta. Sebesics és Mérges vidékén nemcsak a kukorica-termés semmisült meg, hanem a paprikatermés is teljesen elpusztult. Hasonló károk érték Tavankút környékét is, míg csodálatosképpen a Katymár és Szubotica közötti földeken alig látszanak meg a vihar nyomai.

Zsedniken is ledült a templomtorny

Szubotica környékén, a városon kívül, a szőlész talán a legnagyobb mértékben Zsedniken tombolt. A zsedniki római katolikus templom szintén a szubotici Szent György-templom sorsára jutott: a vihar ledöntötte a templomtornyot, lesodorta a tetőt, szerencsére azonban a közelben senki sem tartózkodott, úgy, hogy emberéletben nem esett kár.

A templomon kívül még több ház sérült meg, úgy itt, mint a szomszédos Verusicsen egész házsorokat koppasztott meg tetejüktől a vihar.

Rendkívüli közgyűlés lesz Suboticán

A vihar sok városi épületet megrongált, nemcsak a városban, hanem a tanya-vidéken is. A kár nagysága még ismeretlen. A városi tanács szerdai ülésén foglalkozott a vihar pusztításaival és utasította a mérnöki hivatalt, hogy a város tulajdonát képező épületeket ért károkról három napon belül tegyen jelentést.

A városi mérnöki hivatal részéről Strassburger Izidor és Guttwein Ádám mérnökök úgy a városban, mint a kültereken valamennyi városi épületet meg fogják vizsgálni, hogy megállapítsák, mily nagy károkat okozott a vihar. Bizottság fog kizsákkani Zsednikre is, hogy a templomot ért kárt felbecsüljék. A városi tanács a mérnöki hivatal jelentése után fog dönteni a további teendők felől. Amennyiben olyan nagy a kár, hogy a kollektív építkezési

ban nincs fedezet az épületek helyreállítására, akkor rendkívüli közgyűlést hívnak össze. A rendkívüli közgyűlésen a tanács póthitel fog kérni a megrongált, illetve tönkrement épületek rendbehozására.

A vihar pusztításai Topolán

Teljes erejével tombolt az orkán Topolán is, ahol mindent széttrött, szétrombolt, ami útjába került.

Délután négy óra táiban — ugyanakkor, mint Suboticán — ért oda a forgószél, nyomában az eső, a jég: diónagyságu darabokban esett, amelyek nemcsak ablakokat zúztak be, hanem embereket is megsebesítettek. Több gazdát a szántóföldeken ért a vihar és a jég. Egy, az országuton haladó kocsi, amikor az orkán bömbölvé vonult Topola felé, elkapta a lovak, a kocsin ülő Major Imre kocsiist lerántották a kocsiról. Az utolsó pillanatban sikerült megfékezni a megvadult lovakat és kiemelni a kocsit alól a szerencsétlen embert, aki súlyosabb sérüléseket szenvedett. A szántóföldeken dolgozó emberek rémülten menekültek a vihar elől, akik nem tudtak hamarosan védett helyre jutni, azokat a szél földre vágta, néhány levegőbe emelte a menekülőket és messze elröpítette. Mindenfelé elszabdult, fékevesztett lovak futkostak a viharban, amely házfedeleket, kerítéseket sodort magával. A kocsikat elragadták a lovak és vagy az árokba döntötték, vagy darabokra törték, sok ember kisebb-nagyobb sérüléseket szenvedett.

A községben is egymásután röpültek le a házak fedelei, a rettenetes szélvihar még a hatalmas kapukat is kiemelte helyükből és az ucca másik oldalára dobta. Vörös Károlynét, akit a vihar háza előtt ért, felkapta a levegőbe és fejfelé dobtá a kövezetre. Vörösné súlyos zúzódásokat szenvedett a fején. Állapota súlyos. A házfedeleken kívül kisebb épületeket, felszereket, kukoricagöréket sodort magával az orkán vagy döntött romba híhetetlen erővel. Takács István gazdálkodó hatalmas kukoricagöréjét, mint pelyhet vitte magával. A Havas és Forgács-féle malom

A sztariszváci katasztrófa

A keddi ciklon kúminációs pontja Sztari-Szivacon volt, ahol az óriási jégesőnek, — mint már közöztük, — emberéletek is áldozatul estek. A zivatar Cservenka irányából jött, de Cservenkát csodálatos módon elkerülte, csak a község határában pusztított, azután Novi-Szivać felé vonult, Krihaja községben azonban szintén nem tett kárt.

Napközben a hőség Sztari-Szivacon 36 fok volt. Négy óraker egyszerre heves szél kerekedett, az utakon hatalmas homoktöcsérek támadtak, úgy, hogy a kocsik a száguldó homok miatt nem tudták az országutakon tovább menni. Egyszerre nagy jégeső támadt. Tojásnagyságu jégdarabok estek csaknem tízenöt percig.

A még soha nem tapasztalt itéletidő a lakosság körében leirhatatlan pánikot idézett elő. Az a hír terjedt el, hogy itt a világ vége és mindenki a templomokba menekült.

A zivatar a templomokat sem kímélte. Az erős jég áttépte a katolikus templom ablakait védő sodronyokat és beverte az ablaküveket, a szél a templom tetőzetének egy részét elborította. A református templom tízenöt méter magas tornyát a szél lerántotta. Éppen akkor hajtott el a templom előtt kocsijával Bačso Lajos kocsija, akinek lova a templom tornyának csattanásából megriadott, a kocsit káborult, Bačso a kerékek

udvarán egy husz méter hosszú, kilencméter magas téglaszlopokon álló felszert döntött össze. Vité Antal munkást a romok maguk alá temették. Munkások siettek segítségére és eszméletlen állapotban huzzák ki a törmelések közül. Mint az orvosi vizsgálat megállapította, súlyos belső sérüléseket szenvedett. Állapota súlyos.

A szomszédos Bajsa község is sokat szenvedett a vihartól. A topoli-bajszai telefonvonal elszakadt. A jégeső az egész vidéken tönkretette a kukorica-termést.

Itéletidő Sentán

Szuboticiáról az orkán Sentán át Szeged felé száguldott. Sentán a vihar előtt egy negyedóra alatt a hőmérő 35 fokról 18 fokra szállt le. A sűrű porfelhő teljes sötétségbe borította a várost. A szélvihar a kaszinó-épület, valamint Rakin fakereskedő házának fedelét lesodorta, a Fő-tér és a Tisza-part fáit sorra kitepte. A vizen veszteglő hajókat a parthoz ütötte és erősen megrongálta. A villanykarókat ledöntötte, a vezetékek elszakadtak, az aramszolgáltatás az egész városban több órára megszűnt. Ugyanígy megszakadt a telefonösszeköttetés is. A villanygyár kára körülbelül hetvenezer dinár.

A vihar a szentai földeken is felbecsülhetetlen károkat okozott. Amerre elvonult, mindent megsemmisített, úgy a kukorica, mint a szőlő-termés tönkrement. A szélvihart Szentvidéken is jégeső követte, amely teljessé tette a pusztítást.

Tornyos-pusztán a római katolikus templom keresztjét szakította le a szélvész, amely a Tóth Miklós-féle szaláson álló kökeresztet is feldöntötte. Kraljev-Bregen a szőlő-termést tette tönkre az orkán.

Pusztulás a Bánáttban

A vihar nemcsak a Tiszán innen, hanem a bánáti részen is felbecsülhetetlen károkat okozott. Novakanizsán és Obiljevón alig van ház, amelynek épen maradtak az ablakai. A községbe bizottságok szálltak ki a kár felbecsülésére.

alá került, amelyek kezét és lábát törtek, úgy, hogy amputálni kell.

A szőlész csaknem minden ház fedelét letépte, a magyar iskola tetejét elvitte és megrongálta a görög keleti templom tetejét is. Az utakon ötvenéves fákat csavart ki tövcsőtől vagy tört derékban ketté, amelyek az utakon megakadályozták a kocsiközlekedést. Az akadályok eltávolításán szerdán reggel az egész község lakossága négy óra hosszat dolgozott.

A tojásnagyságu jégdarabok Sztari-Szivacon valamennyi ház külső és belső ablakait beverték, úgy, hogy a községben egyetlen ablak sem maradt épen.

Az egész község és annak környéke a pusztulás siralmas képét mutatja és emberéletben is kárt okozott. A lakosság körében kitört nagy pánikban Branovacki Szima jegyző lélekienléte és önfeláldozó munkája vette előt a nagyobb katasztrófa.

Főlórával a vihar után a község háza rá vitték a jégverés halottait és súlyos sebesültjeit. Különös játéka a véletlennek, hogy a zivatar két testvért ölt meg, bár ezek a jégeső idején nem tartózkodtak egymás közelében. Groszart Péter tízenöt éves kanaszt Hehn Fülöp tanár, nyolcszáz méterre Sztari-Szivaćtól találta holtan. A fiú a jég verte agyon. A haldmáj jégdarabok becsapódottak a koporsóját és súlyos se-

beket ejtettek a haldmékán. Feje és egész teste a felismerhetetlenségig boritya van véres sebekkel. A másik halott ennek testvére, Groszart Gusztáv tízenöt éves kanaszt, akit Pein Nikola tanyája mellett találtak a jégtől agyonverve.

Az erős jégverés idején számosan kint tarózkodtak a földeken, akik a nagy homokfelhőben nem tudtak elmenekülni. Ezek közül hatvanan súlyosan megsebesültek, akiket a vihar után a község háza részéltettek orvosi segítyben. Felteveszélyes sérüléseket szenvedtek: Gerner Jakab, Huber Henrik, Gerész Fülöp, Winterstein Péter és Huber Péter.

A községben eltűnt kétszáz ló és szarvasmarha. Az állatok a legelőkhöz voltak, amikor a vihar kitört és valószínűleg rémületükben a csatornába rohantak és belefulladtak.

Nagy pusztítást vitt végbe az orkán a terményekben. A fákat összetörte, tövestől kicsavarta, lombjukról teljesen megfosztotta. Hivatalos becslés szerint csak Sztari-Szivacon meghaladja a kár a hatmillszáz árt, a jég a községben és a határban fél méter magasán állt és még szerdára sem olvadt el teljesen a jég.

Novi-Szivacon a pusztítás valamivel kisebb méretű, de itt is a földeken mérhetetlen károkat okozott. Ebben a községben is több sebesülés történt. A háztökeket a szél erősen megrongálta és több kerítés összedőlt.

Mint Szomborból jelentik, a bácsmegyei alispáni hivatal futárokat küldött ki a községekbe, hogy jelentést vigyenek a károkról az alispáni hivatalnak, ckek a futárok azonban még nem érkeztek vissza. A szerda estig beérkezett jelentések megerősítik azt a hírt, hogy Szrpszki-Miletiesen három halottja van a zivatarnak. Bačka-Breisztovacon és Sztajáron szintén elpusztította a jég a veteményeket és gyümölcsöket.

Az Alpesektől Szegedig tombolt a vihar

Az ujabban beérkező jelentések szerint a kedd délutáni vihar, amely a Vajdaságban és különösen Szubotici környékén tombolt hevesen, egy egész Középeurópán átvonuló viharnak volt egyik megnyilatkozása. Egyelőre még csak szórványosan érkeznek mindenütt a jelentések a vihar pusztításáról, mert a legtöbb helyen zavarok vannak a telefon- és táviróforgalomban, azonban már az eddigi jelentésekből is kibontakozik az a szörnű pusztítás, amit a vihar végbevitt.

Óriási károkat okozott a vihar Szegeden is

Szegedről jelentik: Kedden délután néhány perccel öt óra előtt orkányszerű pusztító vihar vonult végig Szeged felett. A vihar rövid néhány perc alatt keletkezett és különösen veszélyesnek mutatkozott a Tiszán, ahol ebben az órában a strandolók százezai tartózkodtak. A hirtelen támadt vihar következtében a strandolók nem tudtak elmenekülni a Tiszáról. Sok csónakot felborított az egyre vadabban tomboló vihar s kabinházakat sodort el és vitt magával az ár. A strandvendéglőnek, ahova a strandolók ijedten menekültek, lesodorta a vihar a tetejét, a tető darabjai az összezsúfolt tömegre hullottak és több kisebb-nagyobb sebesülést okoztak. Estig nem lehetett megállapítani, vajon a felborult csónakok utasai valamennyien parthoz tudtak-e érni és nem követelt-e emberéletet a vihar?

Bent a városban a vihar tört, zúzott, tetőket sodort le. A Gizeća-téren lévő, teleplezésre váro katonai emlékszlop legfelső részét összetörte, lesodorta, a cserepeket és téglákat nekidohta az épülő fogadalmi templomnak. A vihar pozdorjává zústa a városháza tornyán lévő hatalmas órát. Lesodorta az ipartestület házának bádogtetejét, amelyet először óriási erővel felemelt, majd elszakított és az uttestre dobott. Nagy pusztítást vitt véghez a vihar a szegedi

szérükben, ahol a cséplésre összehalmozot gabonát szétszórta és meg nem állapítható kárt okozott.

Eddig nem lehetett még megállapítani, hogy mekkora pusztítást vitt véghez a vihar a szegedalatti szőlőkben és gyümölcsösökben, amelyek már két héttel ezelőtt amúgy is elviselhetetlen kárt szenvedtek.

Négy embert ölt meg a vihar Felső-Olaszországban

Görzből jelentik: Kedden este nagy vihar vonult keresztül Görz környékén, amely emberekben és vagyokban áldozatokat követelt. Görz városában a vasutállomás, a gyalogsági lakanya és számos magánház tetefét letépte a vihar. A telefon- és táviróösszeköttetés a vihar rombolása következtében megszűnt. St.-Andre külvárosában a szélvész feldobott a levegőbe egy fabarokot. A lezuhánói fadarabok agyonmártottak egy gyermeket és több embert könnyen megsebesítettek. Görz környékén is nagy rombolást végzett a vihar. A kárt egymillió lírara becsülik.

Rómából jelentik: Génua vidékén a villám agyonmártott öt embert, akik egy pajtában huzódtak meg a vihar elől. Még három ember tartózkodott ebben az épületben és ezek súlyosan megsebesültek.

Az Alpeseben vasúti töltéseket sodort le az ár

Párisból jelentik: A francia Alpeseben nagy viharok tomboltak. Különösen Apí városban okozott nagy károkat a vihar. A hegyekből leszakadó víztömeg folyamként hömpölygött végig a város széles uccáin, helyenként 3–4 méter mély volt a víz. Az ár behatolt egy konzervgyárba és annak sokezer ládát jelentő raktárát és hatalmas gyümölcskészletét elsodorta. Merindol vidékén az ár több kilométer vonalon teljesen álmosta a vasúti töltést. A fővárosból hidászkatónák mentek a veszélyeztetett vidék segítségére.

Isten hozta, László!...

A magyar ellenzék a nemzetgyűlésen szavát teszi Györfly őrnagy-hadbíró visszahelyezését

Budapestről jelentik: Emlékezetes még az a hadbírósi tárgyalás, amelyen dr. Györfly László őrnagy-hadbíró Francia-Kiss Mihálytól, akit tanuként hallgatott ki, a következőképpen bucsuzott el:

— Isten velem, Mihály!

A tárgyalásvezető hadbírónak e szokatlan megnyilatkozása élénk feltűnést keltett s a parlamentben is szóvá tettek az ügyet. Gróf Csáky Károly honvédelmi miniszter annakidején egy interpellációra adott válaszában kijelentette, hogy dr. Györfly László őrnagy-hadbíró ellen e kijelentése miatt fegyelmi vizsgálatot indított, amelynek eredményeképpen Budapestről Győrbe helyezte át.

Ilyen előzmények után az elmúlt napokban a meglepetés erejével hatott az a hír, hogy Györfly László őrnagy-hadbíró nincs Győrben, hanem Budapesten a katonai koronagyézségen teljesít szolgálatot. E tények kipattanása után gróf Csáky Károly honvédelmi miniszter is szükségesnek tartotta, hogy nyilatkozzék az őrnagy-hadbíró különös visszahelyezéséről. Nyilatkozatában Csáky honvédelmi miniszter kijelenti, hogy Györfly őrnagy-hadbíró február elején helyezték vissza Budapestre, ahol a honvédkoronagyézségre osztották be. Györfly megbűnhődött a fegyelmi uton történt áthelyezéssel, tovább pedig — mondotta a miniszter — üldözni őt nem lehet. Egyébként megragadta a honvédelmi miniszter az alkalmat arra is, hogy tiltakozzék az ellen a beállítás ellen, minthogyha Alföldi Brigád és Kettős Kereszt Vészövetség című alakulat volna Magyarországon. Nyilatkozatát azzal fejezi be a miniszter, hogy a Györfly-ügyben tett minden intézkedésért vállalja a felelősséget.

Az ellenzék körében nagy felzúdulást

kelt Györfly őrnagy-hadbíró visszahelyezése és a honvédelmi miniszter nyilatkozata és a nemzetgyűlés összeülése után azonnal szavát foglalkoztatni az ügyet a parlamentben. Ugyanekkor szóvá fogja tenni az ellenzék azt is, hogy van egy alakulat, amely áthelyezést

közli Szövetség néven szerepel. Ebben az irányban az ellenzék kérdést is ohaít intézni a parlamentben a kormányhoz, hogy ennek az ünnepélyein hivatalos funkcionáriusok is részvesznek és majdnem ünnepnappá avatják az ilyen összejöveteleket.

Ismét megszűnt egy magyar iskola Becskereken

Megvonták a nyilvánossági jogot a zárdai elemi iskolától

Veliki-Becskerekéről jelentik: A Misszionáriusoktól elnevezett apácák becskereki kolostora évtizedek óta tart fenn elemi iskolát, azonkívül leánypolgárit. Az impériumváltozás óta a zárdai iskolákban szerbül és a párhuzamos osztályokban magyarul folyt a tanítás, de amikor az iskolatörvény a felekezeti iskolákat megszüntette, a zárdai polgári leányiskolát államosították és az apácák egy részét, mint tanárnőket továbbra is alkalmazták, de mellettük világi tanárokat és tanárnőket is foglalkoztattak. A zárdai elemi iskolát azonban nem volt hajlandó átvenni az állam és a régi radikális-demokrata koalíciós kormány közoktatási minisztere, Pribicevics Szvetozár elrendelte az iskola megszüntetését. Pribicevics utódja, Korosec Anton újból engedélyezte az iskola működését és az iskolában a múlt év elején ismét megkezdődött a tanítás, de évközben az újra kormányra jutott Pribicevics

ismét megvonta az intézettől a nyilvánossági jogot, csak a megkezdett tanév befejezéséig adott halasztást. A tanév végén a zárdai főnöksége ismét kérvényt adott be a közoktatásiügyi minisztériumhoz és az elemi iskolának, mint magániskolának engedélyezését kérte.

Két nappal ezelőtt érkezett meg a válasz a becskereki közoktatásiügyi felügyelőséghez a zárdai kérvényre: a közoktatásiügyi miniszter a kérvényt elutasította azzal az indoklással, hogy elődjének az iskola nyilvánossági jogát megvonó rendelete a törvény rendelkezéseinek alapul.

A becskereki apácazárda elemi iskolájának megszűnésével ismét elpusztul a magyar nyelv, a magyar kultúra egyik őrhelye a Bánátban. A zárdai főnöksége — értesülésünk szerint — újabb kísérletet tesz az iskola megmentésére, de ennek eredménye — az eddigi tapasztalatok szerint — egészen bizonytalan.

A pénzügyminiszter szerint állampénztárban nem lehet birói foglalatást fogyanatosítani

A szentai adóhivatali pénztár lefoglalásának epilógusa — Eljárás indult a végrehajtást elrendelő bírósági végrehajtó s a fegyveres erőt kirendelő főkapitány ellen

„Az állampénztár lefoglalása árt az állam tekintélyének“

A Bácsmegyei Napló annak idején részletesen foglalkozott a szentai adóhivatal ellen vezetett végrehajtási ügyvel. Emlékezetes, hogy jogerős birói ítélet alapján akartak a szentai adóhivatal ellen végrehajtást vezetni, de annak vezetője nem engedte meg az adóhivatal pénztárával szemben elrendelt végrehajtás fogyanatosítását. A végrehajtást vezető ügyvéd kérelmére a szentai rendőrfőkapitány rendőrökkel akart a birói határozatnak érvényt szerezni, az adóhivatal vezetője viszont fegyveres pénzügyőrökkel őriztette az adóhivatal pénztárát. Kevésen múlt, hogy a rendőrök és pénzügyőrök között nem került sor fegyveres összeütközésre.

A pénzügyminiszter a szentai afér kivizsgálása után, most kiadott 88389/925. szám alatti rendeletében foglalkozik a szentai adóhivatalnál történt végrehajtással és a jövőben követendő eljárásra vonatkozólag a következőket mondja:

»Az egyes vajdasági, boszniai és szlovéniai bíróságok, nem ismerve az állami főszámvevősékről szóló törvény 60–66. szakaszait, — a mely szerint semmiféle kiadás az állam pénztárából mindaddig nem folyósítható, míg a szükséges hitelt előzőleg meg nem szavazták és azt jóvá nem hagyták, — megkísérelték az egyes magánszemélyek követeléseit, amelyet az állammal szemben támasztottak, végrehajtás útján behajtani.

Az ilyen eljárás szemellátható ellentétben áll az említett és világos törvényes rendelkezésekkel, sőt ellentétben áll magával a köve-

telményvel is, hogy az országot ne tekintsek rossz és megbízhatatlan fizetőnek, nem is lehet annak feltűnetni, mert ez magábanveve is árt az állam tekintélyének és érdekeinek.

Az ilyen törvényellenes eljárás miatt, mint amilyen Szentán történt, eljárás indult a végrehajtást elrendelő bíró, a végrehajtást fogyanatosító végrehajtó és a végrehajtás fogyanatosításához fegyveres segítséget adó rendőrfőkapitány ellen.

Hogy a jövőben ilyesmik elkerülhető legyenek, a bíróságok figyelme máris felhívott erre a körülményre. Utasított minden állami hivatal, hogy az állami főszámvevősékek erre vonatkozó rendelkezéseit a legszigorúbban tartsák be. A pénzügyminisztérium intézkedni fog, hogy a magánszemélyek is tudomást szerezzenek ezekről a törvényes rendelkezésekről.

Ha magánszemélyeknek követelni valójuk van az állammal szemben, úgy forduljanak közvetlenül a kincstári jogügyi hivatalhoz (főprokurátor), amely minden ilyen esetben utasítást ad a jogerősen megítélt összeg kifizetésére.

A végrehajtást fogyanatosító hatóságoknak nem engedhető meg, hogy az állam jövedelmeiből és készpénzből szerezzenek kielégítést. Minden ilyen kísérletet meg kell hiúsítani és arról haladéktalanul jelentést kell tenni a pénzügyminisztérium kabinetirodájának.

A pénzügyminisztériumnak ez a rendelete kétségtelenül tiszteletreméltó és helyes indokból ered, kérdés azonban, hogy a bíróságok, me-

lyek a rendeletek törvényességét is kötelesek vizsgálni, hogyan fogják összeegyeztetni a pénzügyminiszter rendeletét az ez idő szerint hatályban levő végrehajtási törvénnyel. A végrehajtási törvény felsorolja a végrehajtás alá nem vonható ingóságokat, most a pénzügyminiszteri rendelet kiegészíti a végrehajtási eljárásról szóló törvény rendelkezéseit. Mindenesetre el kell kerülni azt, hogy az államkincstár ellen megítélt követeléseket birói uton kelljen végrehajtani, de erre törvényhozási intézkedés nélkül legjobb módnak az látszik, ha az a hatóság, amelyik a perben a kincstárt képviselte, gondoskodik a végrehajtás terhe mellett megítélt követelésnek a marasztalási időn belül történő utalványoztatásáról.

Perics Marinko

büntársai

a novisadi törvényszék előtt Csütörtökön kezdődik a főtárgyalás

A novisadi törvényszék Gomic-tanácsa csütörtök délelőtt kilenc órára tűzte ki Perics Marinko, a hírhedt haramiavezér büntársainak ügyében a főtárgyalást, amelyen vádlottként a letartóztatott Rajin Dusan veliki-becskereki kereskedelmi utazó, Pivarszki István géplakatos és Martin János földműves, veliki-becskereki lakosok, továbbá a szabadlábon levő Vorgics Veljko földműves és Terzin Miroslub meszáros, ugyancsak veliki-becskereki lakosok szerepelnek.

A veliki-becskereki ügyészség vádat emelt Rajin Dusan ellen, mert 1923 szeptember és október hónapjaiban, bár tudta, hogy Perics Marinko, a hírhedt rablóvezér a veliki-kikindai fogházból megszökött és emiatt körözik, házába fogadta, vendégül látta és hetekig rejtgette.

Rajin Dusan volt az, aki felhívta Perics figyelmét Eremics Péter melencei gazdag földbirtokosra, továbbá Dojkov Draga és Király Antal jómódu becskereki lakosokra és ezért részt követelt magának a rablott zsákmányból. Perics ki is rabolta Eremicset és a rablott ékszerekből és értéktárgyakból egy arany cigarettatárcát, hat dukátot, egy aranyórát és más ékszereket adott Rajinnak, aki a Dojkovnál ejtett zsákmányból is 500 dinárt kapott.

Rajin Dusan és Pivarszki István 1923 december 16-án Perics Marinko nevében fenyegető leveleket intéztek Eremicshez, amelyben 50.000 dinár készpénz, Pajics Jektától 2500 és Lozanics Urostól 2500 dinárt követeltek. Pivarszki István viszont 1924 januárban Perics Marinkónak, hogy bujdosását és szökését elősegítse, csendőraltszti ruhát, puskát és lőszert adott és Perics Marinkót Dojkovhoz és Királyhoz utasította, mint akiknek sok pénzüük van. Perics mindkettőt ki is rabolta és a rablásához a Martin Jánostól ecélra kapott revolvert használta fel.

Martin Jánost azzal vádolja az ügyészség, hogy házába fogadta a haramiavezért, revolvert adott neki a rablások véghezvitelére, továbbá Martin Vorgics Veljkitől 1000 dinárért átvett három tehenet, amit Perics rabolt.

A veliki-becskereki államügyészség pénzhamisítással is vádolja Rajin Dusan, Pivarszki István és Martin Jánost, akik 1923-ban hamis ezüstdinárokat készítettek és hozták forgalomba.

Vorgics Veljkonak az a bűne, hogy Martin Jánostól megvette Perics három rablott tehenet 1000 dinárért

KISEBBSÉGI ÉLET

A kolozsvári evangélikus hitközség most vasárnap választotta meg lelkészét. A magyar hívők Nikodémusz Károlyt, a szászok Argay Lajost jelölték, a püspökség pedig Beyer Jánost és Alberti Richárd lelkészeket kandidálta. A választás, amely bővelkedett izgalmas jelenetekben, a szász jelölt: Argay Lajos győzelmevel végződött, akire 32 presbiteri szavazót esett, szembe a magyar jelölttel Nikodémusszal, aki csak husz szavazatot kapott. Az eredmény kihirdetését a magyar presbiterek nagy elkeseredéssel fogadták, amit még fokozott az az elterjedt hír, hogy a kolozsvári evangélikus elemi iskola magyar tagozatának bezárását maguk a szászok ajánlották a kormányoknak. A magyar presbiterek egy küldöttsége a hír valószínűsége felől megkérdezte Schuler szász püspököt, aki azonban kijelentette, hogy a szászok sohasem tettek ilyen perfid ajánlatot Anghelcsanak.

Az erdélyi református egyház igazgatótanácsa a Népszövetség szeptember hetedikén kezdődő harmadik ülészakára ki akarta küldeni két megbízottját, hogy a Népszövetségnek a reformátusok panaszait előterjessze. A kolozsvári rendőrprefektus azonban a jelölt delegátusoktól az utlevél kiállítását megtagadta, sőt feljelentette őket Lepadatu miniszternél azon a címen, hogy a román állam ellen propagandát szerveztek meg. Az ominózus ügyről különben maga a rendőrprefektus, Gritta Ovidius így nyilatkozott: »Darkó Akos dr. és Illés Gyula, mint az erdélyi református egyház képviselői kérvényt nyújtottak be a profektorára, amelyben jelzik, hogy hivatalos megbízásban több külföldi országba akarnak utazni. Miután rendellenesnek tartom azt, hogy egy romániai egyház tisztviselői hivatalos ügyben külföldi országokba utazzanak, az utlevelek kiszolgáltatását nemcsak megtagadtam, hanem úgy Darkó Akost, mint Illés Gyulát és velük együtt a református egyházat is feljelentettem Lepadatu vallásügyi miniszternél, aki történetesen éppen Kolozsváron tartózkodott.

A mezőgazdasági kamarai választások kimenetele elé nagy érdeklődéssel tekintenek Erdélyben. A választások előestéjén a liberálisok a kötött paktum ellenére több helyütt az utolsó pillanatban visszavonták a listát, amelyen magyar jelölteket is szerepelnek. — természetesen sokkal kisebb arányszámban, mint amennyi a lélekszám után a magyarságot megilletné. A magyar párt néhány kerületben igen kellemetlen helyzetbe került, mert sem önálló listát nem állíthat már föl, sem nem köthet meg egyezséget az ellenzéki pártokkal, amelyeknek különben igen súlyos hatósági terrortal kell megküzdeniük. Az egyetlen kerület, ahol az Erdélyi Gazdasági Egyesület, mint a magyar párt képviselője időben gondoskodott önálló listáról: Udvarhely-megye, ahol a magyarság minden támogatás nélkül egyedül veszi fel a küzdelmet.

A kisebbségi tanárok vizsgája megkezdődött Nagyváradon. A vizsgán százhetven tanár jelent meg, akik turnusokban szóbeli és írásbeli examináción esnek át. A vizsga tárgyai: román nyelv és irodalom, történelem, földrajz és alkotmánytan. A vizsgáztató hatóság elnöke kijelentette, hogy a tavalyi eredményekhez képest beható fejlődést lát a tanárok román nyelvtudásában.

Az állampolgárok névjegyzékét összeállító kolozsvári bizottsághoz nap nap után tömeges felebvezést adnak be. A legtöbb felebvezés egészen nevetségessé indokkal peticionálja meg egyes személyek állampolgárságát. Az egyik felebvező például egyszerűen bejelentet-

te, hogy Rosenfeld Mihály állampolgárságát kifogásolja, azért, mert neve nem román hangzású. Rosenfeld Mihály nevű egyén több van Kolozsváron és ezért a felebvezés elintézését rövidesen úgy oldották meg, hogy az irattárba helyez-

ték. Hasonló alapon felebvezték meg Radós Mór kolozsvári lapkiadó, Ritók Lajos bankhivatalnok és Poór Lili, az ismert színművész állampolgárságát, akikről mindenki tudja Kolozsváron, hogy már régen román állampolgárok.

A francia válaszigygyék a német birodalmi kormány előtt

A jegyzék nem tartalmaz határozott meghívást a szóbeli tárgyalásra

Berlinből jelentik: A birodalmi kormány szerda délutáni ülésén nagy körvonalakban letárgyalta a francia válaszigygyékét. Az egyes pontok részletes megbeszélése későbbre marad. A birodalmi kormányhoz közelálló *Täglicher Rundschau*, *Stresemann* lapja azt írja, hogy a külföldi lapokban a francia válaszigygyékkel kapcsolatos híresztelések teljességgel alaptalanok. A válaszigygyékről eddig csak egyetlen pozitív megállapítás szegezhető le, mégpedig az, hogy a francia jegyzék részletesen válaszol a német jegyzékben felított három pontra. Ez a három pont a következő:

1. A biztonsági szerződés kérdése.
2. Németország felvétele a Népszövetségbe.
3. A biztonsági szerződésnek a már nemzetközileg elfogadott szerződésekhez és egyezményekhez való viszonya.

A lap értesítése szerint a francia válaszigygyék azt is hangsúlyozza, hogy további jegyzék váltásnak a biztonsági kérdésre vo-

natkozólag semmi célja sincsen. A *Täglicher Rundschau* megállapítja, hogy a válaszigygyék egy esetleg egybehívandó konferenciára vonatkozó semmiféle javaslatot nem tartalmaz.

A *Lokalanzeiger* jelentése szerint ugyancsak azt írja, hogy a jegyzékben valamilyen értekezletre vagy összejövetelre szóló határozott meghívás nem foglaltatik. A lap értesítése szerint ilyen meghívásra való kezdeményezés annak a hosszúságú megbeszélésnek a során nem történt, amelyet a német külügyminiszter és a francia nagykövét a jegyzék átadása alkalmával folytatott. A *Lokalanzeiger* megjegyzi, hogy az első benyomás alapján úgy látszik, hogy a jegyzék lényegében csupán alakiságnak tekinthető, amely a február 9-én kelt német kezdeményezés tekintetében nem jelent lényegileg előrehaladást.

Egyébként megerősítik, hogy a francia biztonsági jegyzéket szerdán adták át a csütörtöki közzététel céljából.

Ha a Vajdaság egész előirt adóját befizetné az ország többi lakosának nem kellene adót fizetni

Jóval több a vállalatok adója, mint a nyeresége

Dr. Paulovics szenzációs előadása a vasárnapi szubotical kongresszuson

A vasárnapi szubotical gazdasági kongresszusnak kétségtelenül legnagyobb eseményének ígérkezik dr. Koszics Mikó, a vajdasági ipar és kereskedelem helyzetéről és dr. Paulovics Róbert a vajdasági adórendszer elviselhetetlen terheiről tartandó előadása.

Dr. Paulovics Róbert, a vajdasági pénzügyesek szövetségének főtitkára, a vajdasági adókérdések legkiválóbb ismerője, vasárnap Szubotican adatokkal gazdagon alátámasztott beszédre készült, amelyben az adatok egész halmozásával akar rávilágítani arra, hogy a Vajdaság a többi tartományhoz viszonyítva, gigantikus méretű adót fizet, s arra, hogy az adóterhek elkerülhetetlen következménye: a teljes anyagi összeomlás.

A *Bacsmegyei Napló* munkatársa megkérte dr. Paulovics Róbert főtitkárt, hogy ismertesse a vasárnapi előadása főbb alapelveit. Az előadás eszmemenete a következő:

— Amikor az új területet Szerbiával egyesítették, ez az egyesülés az egyenlő jogok és kötelezettségek elve alapján történt és a Vajdaság volt az ország egyetlen tartománya, mely egyáltalán semmit sem kért, de nem is kapott semmit.

— A régi Szerbia pénzügyi bevételeinek nagy része közvetett adókból, vámokból és fogyasztási adókból származott, az egyes adók az állami bevételnek csak kis hányadát tették ki. A régi magyar területeken a főszűl az egyenes adóakra van fektetve.

Az egyesülés után a pénzügyi igazgatásunk a Vajdaságban megtartotta ezt a sokkal terhesebb magyar adózási rendszert és kiegészítette ezt a szerbiai közvetett adórendszer terheivel. A Vajdaságban ma is Lukács László

és Wekerle Sándor adóreformjai vannak érvényben, amelyek tudvalevőleg progresszív adórendszeren alapulnak, de ez a progresszivitás békeviszonyokra van alapítva, amikor ez a rendszer megfeleltetett, de amióta a koronát dinárra cserélték ki és az addigi progresszív adókules a kicsérés dacára is fennmaradt, az adóterhek elviselhetetlenné váltak.

A legszembeötlőbb és legkirívóbb az ellentét a békebeli és a mai viszonyok között a jövedelmi adókules megállapításánál.

A jövedelmi adóról szóló alaptörvényenél a legmagasabb adókules 200.000 korona jövedelemnél kezdődött és 6 százalékot tett ki. A korona 4:1 arányban lett becserélve és a legmagasabb adókules 50.000 dinár jövedelemnél kezdődik, úgy, hogy a Vajdaságban ugyszólván minden adózó a legmagasabb adókulesot fizeti.

Ha az adókules az aranyparitásra volna emelve, akkor (11-szeres kulccsal) csak 550.000 dinár jövedelemnél kezdődhetne a jövedelmi adó legmagasabb adókulesa. A jövedelmi adót az a körülmény is elviselhetetlenné teszi, hogy a jövedelmi adókivetéshez új állami pótlékot is számitanak, amely 120%-ig ér fel. Ezenkívül a jövedelmi adóhoz lesz számitva a 30%-os általános pótdadó, továbbá a rokkantadó és az előfogadó, noha az eredeti alaptörvény határozottan kimondja, hogy jövedelem- és vagyonszámitáshoz semmiféle külön pótlék hozzá nem számitható.

A legkiabálóbb bizonyíték a vajdasági adóterhek aránytalanságára, hogy az évi január 1-től május 31-éig jügoszláviában 608.060.683.20 dinár (100%) adó folyt be. Ebből

a Vajdaságra 198.900.306.30 dinár (32.7%),

Horvátországra 129.041.109.79 dinár (21.22%),

Szlovénia 107.374.186.26 dinár (17.6%),

Szerbia 94.484.823.79 dinár (15.34%),

Bosznia 57.592.304 dinár (9.47%),

és Dalmácia 20.667.953.06 dinár (3.40%) jut.

Vagyis a Vajdaság az öt hónap alatt tényleg befolyt összadókat 32.7%-át fizeti, de ha megfizetné mindazt, ami r. á. de facto hi van róva, úgy az egész országban nem kellene adót fizetni, mert az teljesen fedezné a szükségletet.

Azt a vádat halljuk gyakran, hogy a Vajdaságban a legrosszabbak az adóerkesők és hivatkoznak Anglia példájára. Jó adóerkesők csak ott lehetnek, ahol az adótervek is erkesők. Angliában az az elv, hogy a jövedelmi adóterhek legfeljebb egytizenkettő-egy-tizedet tehet ki.

Nálunk egy iparos vagy kereskedő, akinek 1 millió dinár forgalma van és az elért tiszta haszna 100.000 dinár, mindenféle adónemből ez után a jövedelem után 117.465 dinár adót fizet. Ebben azonban a városi pótdadó 300%-al, a megyei 100%-al szerepel, noha köztudomású, hogy vannak községi pótdadók, a melyek 2000%-ot értek el.

Ugyanez a kereskedő, ha Beogradban van az üzlete, ugyanezen jövedelem után csak 44.065.50 dinár adót fizet.

Még egy példa: egy vajdasági földbirtokos 3 tagu családjá, 1 eszléd, 20 hold föld és kis lakóház után 5542.88 dinár adót fizet. Szerbiában ugyanannyi hektárnál (1 hektár 1¼ hold) csak 1277.06 dinárt fizet és ha ugyanannyi (hold) területet számitunk, mint amennyi az illetőnek a Vajdaságban van (vagyis 20 holdnak megfelelő), akkor az adó csak 768.84 dinár.

Legrikítóbb a helyzet a nyilvános számadásra kötelezett vállalatoknál, ahol a közelmúltban történt adókönnyítések után is a következő a helyzet: egy részvénytársaság, amelynek 4½ millió dinár az alaptőkéje, 1.125.000 dinár tiszta jövedelmet ér el, — ezután 1.359.441.71 dinár adót fizet.

Ez már az adókönnyítés után van, mert azelőtt 2.122.779.25 dinár volna az adó.

A mest legtöbb adót fizető Vajdaság a régi Magyarország idejében az osztrák-magyar banktól 38.981.000 aranykorona kölcsönt kapott és ugyanakkor Horvátország 36.828.000 aranykoronát, ma a Vajdaság aranydinárban csak 6.780.000 dinárt kap a Narodna Bankától, amikor Horvátország 29.335.000 dinárt kap. Eszerint a Vajdaságnak ma 83%-kal kevesebb a hitele, mint a háboru előtt, míg Horvátországé 43%-al több, mint a háboru előtt és Dalmáciáé 15%-al nagyobb, mint volt a háboru előtti.

A leggazdagabb tartomány így sorvad el. Az adókönnyítések, amit kaptunk, csak kámforinjekciók, azelőtt gyorsabban, mest lassabban, de feltartóztatlanul rohanunk a pusztulásba.

— Ezekről fogok tanulságos adatokat felsorolni a vasárnapi szubotical gazdasági kongresszuson.

BUTOROKAT

Előzetésre elad 6768

"ATLAS" d.d. Novisad, Šumadijska u. 10 (Haltérentul)

ELHIZÁS ELLEN

egyedül biztos szer a szakemberek és elsőrangú szaktekintélyek által felj sen ártalmatlanul biztos hatásúnak elismert

„VILFAN TEA”

Telesen ártalmatlan Számtalan elismerés Kapta az összes gyógyászati körökben és dro értékekben.

Előállító:

Mr. D. VILFAN GYÓGYSZERÉSZ
Gyógyszervegyészeti Laboratórium
ZAGREB, ILICA 204 6193

Egyre fokozódik az érdeklődés a szubotcai kiállítás iránt

Kiosztották a mezőgazdasági kiállítás és kirakatverseny díjait — Jutalmat kap a hatvanezredik és nyolcvanezredik látogató — Népünnepélyek a kiállítás területén

A szubotcai kiállítás ezer látványosága egyre nagyobb tömegeket vonz Szubotcára. Messze vidékekről jönnek ide emberek csodálkozni és tanulni és senki sem bánta meg ezt a fáradságot. Mindenki mindent látni akar és a bőrdék előtt állandóan nagy tömeg kíváncsi ember ácsorog. Künn, a bejárat előtti gyepen valóságos autópark táboroz, magánautók, takszik, autóbuszok, amelyek mind a forgalmat bonyolítják le. És még egyre érkeznek látogatók a környékbeli falvakból, városokból.

Növekszik az érdeklődés.

A keddi vihar által okozott pusztítás nyomait az éjszaka folyamán teljesen eltüntették, az összedőlt pavilonokat újból felállították, úgy, hogy a kiállítás ismét régi szépségében fogadja a látogatókat. Amikor a város és az egész környék még a pusztulás siralmas képét nyújtja, a kiállítás területén ismét teljes rend és tisztaság uralkodik és az egész éjszakai tártó szorgalmas munka eredményeképpen szerdán reggel hét órakor, a rendes időben meg lehetett nyitni a kiállítást a közönség számára.

Szerdán az esős rossz idő ellenére is igen sokan látogattak a kiállítást. Nagy számban érkeztek az érdeklődők a vidékről és ezek alkották a szerdai napon a kiállítás közönségét, mert a szubotcaiak, természetesen, ráérnek a kiállítás megtekintésére derült időre hasztalan.

A beogradi csehszlovák főkonzulátus megbízásából szerdán megtekintette a kiállítást dr. Andreál kereskedelmi attasé, aki a látottak alapján jelentést fog tenni a csehszlovák gazdasági minisztériumoknak a vajdasági mezőgazdasági és ipar fejlettségéről.

Beogradból érkezett jelentés szerint a szerbiai gazdasági körök egyre élesebben foglalkoztatják a szubotcai kiállítást és mindjobban érdeklődnek az itt bemutatott mezőgazdasági termékek, gépek és butorok iránt. Az érdeklődés növekedését mutatja, hogy a „Putnik“ beogradi utazási irodánál eddig kétezren jelentették be Beogradból és Szerbia más városaiából, hogy eljönnek a szubotcai kiállításra. Az utazási iroda ezt a társas utazást megszervezte és a beogradi és szerbiai látogatók pénteken külön vonattal érkeznek Szubotcára.

A tanító-kongresszus résztvevői közül sokan már szerdán megérkeztek Szubotcára, akiknek elhelyezéséről a tanító-egyesület gondoskodott.

A mezőgazdasági díjazás

A kiállítás állategészségügyi, halászati, ármentesítési és növénytermesztési osztálya eddig több díjazás felett döntött.

Bírálóbizottság tagjai Schwarzenbrunner Leó, a csókai vetőmagnemesítő részvénytársaság igazgatójának elnöke alatt Halbrohr Mór, okleveles gazda, Puskás Sándor és Inhoff József igazgató.

A bácskai gazdasági egyesület Szombor, diagrammokért és statisztikai adatokért aranyérem. Szombor város piros-tarka tenyészbiák okszerű tartásáért ezüst oklevél, Kufér Alfréd Szombor, Gerusz felfuvadás elleni készülékért bronzoklevél. Dr. Mladenovics Ljubomir állattenyésztési főfelügyelő Szubotica állategészségügyi képekért és grafikonokért aranyoklevél. Toronádji Agrárbank Velikibecskerek patkányirtó szerért bronzérem.

Halászló osztály: Halászló társulat Apatin okszerű halászló aranyoklevél, folyammérnök Szombor ármentesítési képeiért aranyoklevél. Csili születem terjesztő delegáció Beograd csili szalétromért és a talajjavítás terén elért

eredményekért aranyérem, Hesz Péter Szvilojevó tőzegért és annak gyártmányaiért aranyoklevél, Zorka vegyszeti gyár Szubotica műtrágya, rézgalic és egyéb mezőgazdasági és vegyszeti gyártmányokért aranyérem, csókai vetőmagnemesítő r-t. 21. számú Prolifik búzáért aranyoklevél, S. 34. számú téli árpáért aranyoklevél, a vetőmagnemesítés terén elért eredményekért aranyérem, Schwarzenbrunner Leó okleveles gazdász a vetőmagnemesítő állomás igazgatója, az okszerű vetőmagtermelés és vetőmagnemesítés terén elért eredményekért aranyérem, dr. Littmann Zsigmond, a Zorka műtrágyagyár igazgatója eredményes műtrágyakísérleteiért aranyoklevél, Abraham Hugó Apatin nemesített burgonyatermelésért aranyoklevél, Puskás Sándor Tornospusztai, burgonyanemesítésért aranyoklevél, buzavetőmagnemesítésért aranyoklevél, mint kisgazdának a vetőmagnemesítés terén elért eredményekért aranyérem, a bácskai gazdasági egyesület pancsevoi gazdaköre a nemesített vetőmag terjesztése terén elért eredményekért aranyoklevél, nemesített német sertés és simmenthali szarvasmarha okszerű törzskönyvvezetéséért aranyérem, Ott Fülöp evangélikus lelkész, gazdakör elnök a nemesített buzavetőmagnemesítés terén elért eredményekért aranyérem, Slemenar r-t. Oszijek gazdasági Cseminac, a kiállított konyhakerti és virágmagvakért aranyoklevél, Seminač kísérleti állomásán a buzanemesítés terén elért eredményekért, Scharf Károly, a semináci vetőmagnemesítő állomás igazgatója, okleveles gazda a vetőmagnemesítés terén elért eredményekért aranyérem, Schatter László Inarcs, nemesített burgonyafajtáiért aranyoklevél, Schatter Gyula Kutaspusztai, a kiállított nemesített kukoricafajtákért aranyoklevél, Kastell kémiai gyár Karlovác növényvédelmi szerkeért, különösen Porzellért és Hygozanért aranyérem.

Selyemtenyésztési felügyelőség Noviszad kiállított selyemtenyésztési tárgyakért és a selyemtenyésztés terén elért eredményekért aranyoklevél, Milogradics járási gazdasági felügyelő Sztari-becsei, a járásában fennálló gazdasági szervezetekre vonatkozó grafikonjaiért aranyoklevél, Agrária részvénytársaság Szombor, a kiállított kender kórójáért és muharjáért aranyoklevél, Diener Ferdinánd Cservenka cirokszakállért, Halbrohr László földbirtokos Szubotica a növénytermelés terén elért eredményekért ezüstérem, Heinrich Kálmán Krajev-Breg mezőgazdasági és konyhakészleti terményeiért ezüst oklevél, özvegy Kalmár Imréné Zobna-pusztai kiállított kenderért aranyoklevél, Lebach Gyula Szubotica-Zobna-pusztai, a lőtenyésztés okszerű megállapításáért, továbbfejlesztéséért és a versenyelőnyénél terén elért eredményekért aranyérem, Mayer testvérek gazdasági terményeikért ezüst oklevél, Földművelés iskola kiállított taneszközökért és gazdasági eszközökért aranyoklevél, Katanovics Zaka kenderért ezüst oklevél, gazdasági egyesület Pancsevo szőlőművelés képeiért bronzoklevél, Piakovics József földbirtokos Szubotica, a mezőgazdasági szeszgyártás, szőlő- és pincegazdaság, továbbá a mezőgazdasági többtermelés terén elért eredményekért aranyérem, a Bácskai gazdasági egyesület bresztováci gazdaköre okszerű vetőmag és kendertermelésért aranyoklevél, Werner Mihály plébános, gazdakör elnök Martonos, kiállított nemesített habfajtáiért aranyoklevél, a Bácskai gazdasági egyesület bácskai gazdaköre kiállított kenderért és kukoricáért aranyoklevél, Sonmar László földbirtokos Sztari-becsei, mezőgazdasági terményeiért aranyoklevél, Mayer Mihály Hajfeld műtrágyakísérleteiért bronzoklevél, szubotcai orosz tejszővetkezet kiállított vajért és sajtotért ezüstérem, Tóth János tejcsarnoka Csesztereg sajtotért aranyoklevél.

Leinweber Testvérek műmalma Odzsaci malomtermékeiért bronzoklevél, Reinholz és Társa Senta malomtermékeiért ezüstoklevél, Pfeiffer Pál és Fia Bajmoik malomtermékeiért és grafikonjaiért aranyoklevél, Pátria székfűgyártó gyár Beograd állati védőoltó anyagokért aranyérem.

Az állatdíjazás

Csütörtökön és pénteken fog megtörténni a kiállított állatok: szarvasmarhák, lovak, stb. díjazása.

A kiállítás igazgatósága arra törekedett, hogy az állattenyésztésnek a kiállítás alkalmával propagandát csináljon, egyben pedig módot nyújtson az állattenyésztés fejlesztésének megvalósítására. Ennek megkönnyítése végett a kiállított fajtáik egy részét a kiállítás vezetőségével történt megállapodás alapján eladják, ténylegesen olcsóbban az állatok valódi értékénél, hogy ezáltal előmozdítsák a Vajdaság állatállományának fellavítást.

Az okszerű földművelés propagálására minden reggel nyolc órától tízig számtalékos verseny van a kiállítás mellett levő szántóföldeken, amelyeken a gépgyárak minden típusú szántógépek működését mutatják be.

A kirakatverseny eredménye

A kirakatverseny zsűrije Jakobcsics Imre elnöke alatt szerdán este állapította meg a díjakat a verseny résztvevői számára.

A kézművészek között aranyoklevél kaptak: Székely és Vujkovic, Pezterics Dániel és Engel Ignác és fia.

Ezüstoklevél: Löwy Testvérek.

Bronzoklevél: Horváth Mátyas.

Az uridivatszakmában aranyoklevél: Lehner Testvérek, ezüstoklevél: Lehner Aladár, élsmerőoklevél: Balázs Jenő.

Köttőtárszakmában bronzoklevél: Moravia.

Női konfekcióban ezüstoklevél: Hegyi Fülöp.

Uri konfekcióban aranyoklevél: Krammer Antal és Társa.

Drogéria szakmában aranyoklevél: Landauer Márton, ezüstoklevél: Herzl Jenő.

Hentesárszakmában aranyoklevél: Korhecz Gyula.

Fűszerszakmában aranyoklevél: Sugár Manó.

Bazárszakmában élsmerőoklevél: Havas-bazár.

Kézművészeti szakmában aranyoklevél: Montalion J.

Fegyverszakmában ezüstoklevél: Bata és Fia.

Optikai szakmában ezüstoklevél: Deutsch Izidor, Tenner Béla és Mayerhof.

Úvegészeti szakmában aranyoklevél: Kuznetz Testvérek.

Cipőszakmában ezüstoklevél: Róth Ármán, bronzoklevél: Palma.

Ékszerészeti szakmában aranyoklevél: Dávid, bronzoklevél: Szende.

Méhészeti vándorgyűlés

A bácskai gazdasági egyesület a palics-vidéki, szombori, sztari-kanizsai és sztara-moravica méhészeti szakosztályának bevonásával szerdán délelőtt a palicsi nagyvendéglőben vándorgyűlést tartott, amelyen a Bácskából és a Bánáthól közel háromszáz méhész vett részt. Resch Ignác dr. csibi plébános, méhész, elnöki megnyitó beszédében a méhek életmódjáról, Bugarszky Milivoj (Velikibecskerek) a méhsejtekéről tartott hosszabb előadást, melyben az eddigi méhészeti tapasztalatok hiányaira mutatott rá és gyakorlatilag terméshozás lépésekkel és méhekekkel mutatta be tapasztalatainak eredményét. A tartalmas előadást

nagy figyelemmel hallgatták a kongresszus résztvevői. Werner Mihály martonosi plébános az anyák és a herék nemesítéséről tartott előadásában újabb tapasztalatokat ismertet és előadását gyakorlati példákkal illusztrálta. Osz Szabó Dániel szentai tanító a műraj készítéséről tartott igen érdekes előadást. Mudroch András műmehész arról beszélt előadásában, hogy hogyan kell okszerűen méhészkedni. Lencz Géza értékes felolvasása után a vándorgyűlés megbizta a méhészeti szakosztályt, hogy a jövő vándorgyűlést készítse elő. Egyben Mandics polgári iskolai tanár indítványára elhatározták, hogy megfelelő anyagi támogatás biztosítása céljából érintkezésbe lépnek a bogradi országos méhészeti egyesülettel, az egyesületbe való belépés céljából. A vándorgyűlést, amely kilenc órától délután két óráig tartott, társas ebéd fejezte be, majd a résztvevők a kiállítást tekintették meg, ahol dr. Resch Ignác mikroszkóppon méhpreparátumait mutatta be.

A csütörtöki program

Csütörtökön délelőtt kilenc órakor ül össze az ipari kiállítás zsűrije, hogy a kiállított tárgyak díjazása felett döntsön. Ez a díjazás lesz a legértékesebb, mert az ipari kiállításban a gyárak és ipartegek egymást mulják felül gyártmányaikkal és a zsűrinek kétségtelenül nehéz szerepe lesz a valóban egyforma értékű remek kiállítási tárgyak közt a díjak odaítélésében.

Tovább folytatják csütörtökön az állatdíjazásokat is.

Pénteken reggel kilenc órakor lesz a szerb nyelvű gazdák kongresszusa, amelyet az eredeti tervtől eltérően nem a gimnáziumban, hanem a Palicsi-úti elemi iskolában fognak megtartani. Ugyancsak pénteken nyitják meg a tanítók két napos kongresszusát, a városháza közgyűlési termében.

Népünnepély

A kiállítás vezetősége szombaton és vasárnap este a kiállítás területén népünnepélyt és táncmulásokat fog rendezni, amelyeken mindennemű szórakoztató és mulattató látványoságról fognak gondoskodni. E két estén a kiállítás területét hatalmas ivlámpákkal pompásan kivilágítják. Ez estéken külön meglepetésekben fogják a közönséget részesíteni, amely meglepetéseket egyelőre titokban tartják.

Pénteken a kiállítás hatvanezredik, vasárnap pedig a nyolcvanezredik látogatója értékes ajándékot fog kapni a kiállítás igazgatóságától.

Elítelték

a zagrebi leánykereskedőket

Másfél hónaptól hat hónapig terjedő fogházat szabott ki rájuk a bíróság

Zagreből jelentik: A leánykereskedők porében a járásbíró kihirdette az ítéletet. A bíróság mind a tizenhat vádlottat a büntetőtörvénykönyv 512. paragrafusába ütköző kerítés vétségében mondotta ki büntőnek és másfél hónaptól hathónapig terjedő elzárásra ítélte őket. A szubotcai mulatóhelytulajdonos; Almási Iván hat hetes fogházat kapott; ugyanennyire ítélték Dronyák Lázár novisadi vádlottat is, míg a szökésben levő Fekete Zvonimir szubotcai pineér ügyében nem hozott a bíróság ítéletet, hanem elrendelte a körözését. Az ítélet ellen a vádlottak felebbezést jelentettek be a törvényszékhez, amely előreláthatólag már a jövő hónapban letárgyalja a pert.

A rendőrség szerdán bocsajította szabadon a leánykereskedők áldozatait, a huszonhat leányt. A szerencsétlen leányok közül kettő alkalmazást kapott egy zagrebi kereskedő-cég irodájában, ötöt a beogradi leánynevelő intézetbe utaltak, tizenkettőt kiadtak hozzátartozóiknak, a többi nyolc pedig arra kérte a rendőrséget, hogy újból elhelyezkedhessenek valamelyik mulatóban. A rendőrség teljesítette kérésüket.

Ujabb belpolitikai válság fenyeget Németországban

Bomlik a német centrum-párt

Berlinből jelentik: Parlamenti körökben nem tartják kizártnak, hogy Wirth dr.-nak a centrumpartii frakcióból való kilépése hova-tovább mégis a centrum-párt bomlásához fog vezetni. Ezesetben természetesen nem lehetne elkerülni a kormányválságot sem. A centrum-párt a parlamentnek késő ősszel leendő összeüléseiig most arra akarja felhasználni az időt, hogy keresse a megegyezést Wirth volt kancellárral. Amennyiben ez nem sikerülne, akkor a birodalmi gyűlés összeülése után újabb nehéz belpolitikai harcokra van kilátás.

A Germania megerősíti a Vorwaertsnek azt a hitét, hogy a berlini katolikus Windthorst-szövetség tagjai szintén kiléptek a centrumpartiból. Noha ez a kiválás semmiféle közvetlen összefüggésben nincs Wirth dr. kilépésével, a két kilépés okai végeredményben azonosak.

Fehrenbach birodalmi gyűlési képviselő, a centrum-párt elnöke, levelet intézett a párt parlamenti frakciójának tagjaihoz, amelyben megjegyzéseket fűz Wirth dr. kilépéséhez. A levél szerint a kilépés előrelátható volt, mivel Wirth dr. már a múlt évben háromszor-négy-szer jelezte a pártban ebbeli szándékát. Tiltakozik az ellen, hogy Wirth a szociális és köztársasági centrum képviselőjének nevezze magát és ezáltal bizonyos ellentéteket támasszon a pártban, mivel a pártnak minden tagja szilárdan a köztársasági alkotmány alapján áll.

Házi kezelésben marad a sombori villamos központ

Kedvezőtlenek az ajánlatok — Kölcsönt keres a város a villamos-telep újjáépítésére

Szombor város sűrűen megoldásra váró problémái közül most leginkább a városi villamos-telep bérbeadásának és ezzel kapcsolatos reorganizálásának ügye foglalkoztatja Sombor város vezetését. A *Bácsmegyei Napló* megírta annak idején, hogy a város pályázatot írt ki a városi villamosközpont bérbeadására és ismertették azt is, hogy a pályázatra két ajánlat érkezett be: egyik a jugoszláv Ganz-cégtől, a másik az amerikai Mac Danielé. A Ganz-cég 25 évre kívánja a villamos telepet bérbevenni a bruttó forgalom 5 százalékáért, ami körülbelül évi 100,000 dinár bérnek felel meg, de az ajánlattevő 150,000 dinár bért helyez kilátásba. Kötelezettséget vállal a villamos központ újjáépítésére, két új Diesel-motor beállítására, az uccai közvilágításnak 60 új lámpával való kibővítésére és ami legfontosabb: *díjtalan közvilágítást ad a városnak.* Végül Ganz ígéri, hogy a villamos vasutat is bevezeti, ha ez rentábilisnek mutatkozik.

A Mac Daniel-cég beogradi képviselője két ajánlatot is tett Sombor városának. Egy rövid ajánlatban 25,000 dinár évi bért kínál évente, a villamos-telep reorganizálását ígéri és ebben az ajánlatban ingyenes közvilágítást ajánl fel, a fősúlyt azonban már ebben az ajánlatában jelzett második ajánlatra fekteti. Mac Daniel második ajánlata ugyanis *Sombor városának villamos-vasutat ígér.* Ezzel szemben Mac Daniel 50 éves bérletet kér. Évi bérnek 500,000 dinárt ajánl fel, de a közvilágítást meg akarja fizettetni a városal még pedig hektovatonként 4 dinárért, ami ugyan önköltségi ár, de ha tekintetbe vesszük, hogy 58 új lámpával bővítené az uccai közvilágítást, az évi tesztelésnél az évi 500,000 dinárból nem sok maradna a városnak. A villamos csak egy vonalon építené meg: a vasútállomástól a Péter király csatornáig.

Sombor város tanácsa már több ízben foglalkozott a beérkezett ajánlatokkal. Legutóbbi tanácsülésén már a villamos központ saját kezelésben való fenntartásáról tárgyalt. Egy a tanács által kiküldött bizottság: Tomics György dr. polgármester, Lukov György városi fő-

mérnök és Krotin Zlatoje, a hidrotechnikai kirendeltség vezető-mérnöke legutóbb Suboticán járt és az ottani villamosműveket tanulmányozta. A bizottság ezenkívül a legapróbb részletekig áttanulmányozta az ajánlatokat és így azután kiderült, hogy *egyik ajánlat sem kedvező.* A Ganz-féle ajánlat ugyan magasabb bérösszeget ígér, de a villamos központ átépítéséhez szükséges tőkét — mintegy 3—4 millió dinárt — úgy kívánja előteremteni, hogy az összes fogyasztókkal előre ki akarja fizettetni egy hónapra a fogyasztandó áramot.

A Mac Daniel csoport túl hosszú időre kér koncessziót s a felajánlott 500,000 dinár bérösszeg teljesen fiktív, mert a közvilágítás költségei még saját kezelésben is meghaladják az évi 400,000 dinárt.

Felmerült most az a terv, hogy *Sombor város nagyobb pénzosztályait és tőkével rendelkező magánosait felkéri* a fogyasztók és a város érdekeire való hivatkozással, hogy kölcsönrel járuljanak a villamos-telep reorganizálásához. A villamos-telep megfelelő átalakítással szakember vezetése mellett csak hasznosítható anélkül, hogy az áram árát felemelnék.

A villamos-telep ügye egyébként Sombor város legközelebbi közgyűlésén dől el véglegesen. Az ajánlatokat és a tanács új tervét most nyomatta ki a város vezetősége és eljuttatja az egyes közgyűlési tagoknak.

Meghalt Hötendorfi Conrad

Agyvérzés ölte meg az egykori osztrák hadvezért

Bécsből jelentik: *Hötendorfi-Conrad Ferenc báró, az osztrák magyar monarchia hadseregének a háború alatt volt vezérkari főnöke* kedden délután 5 órakor az ausztriai Mergentheim fürdőhelyen hirtelen meghalt.

A volt vezérkari főnök éppen emlékiratai ötödik kötetének sajtó alá rendezésén dolgozott, amikor íróasztalánál hirtelen érte a halál. Az orvosok már csak a beállott halált konstatálhatták, amelynek okául agyvérzést állapítottak meg.

Hötendorfi-Conrad Ferenc 1852. november 11-én Peutnig-ben született. Régi katonacsalcából származott, atyja ezredes volt és őt is a katonai pályára adta. 1875-ben került ki a wieneni-neustadti katonai akadémiából mint hadnagy került ki és a 11-ik tábori vadászszázadhoz osztották be. 1876-ban elvégezte a vezérkari iskolát. 1877-ben főhadnagynak nevezték ki. 1878-ban a 4-ik gyaloghadosztály kötelékében részt vett a boszniai okkupációban. Ettől kezdve gyorsan emelkedett. 1893-ban ezredes, 1903-ban hadosztályparancsnok lett és 1906. november 23-án a távozó Beck gróf helyére őt nevezték ki a vezérkari főnökévé.

Hötendorfi-Conrad állandóan sürgette a preventív háborút Olaszország és Szerbia ellen. 1906-ban hadgyakorlatot tartott Tirolban, amiből éles konfliktusa támadt Aerenthal akkori külügyminiszterrel, aki az Olaszországgal való politikát szorgalmazta. A konfliktus miatt távoznia kellett a vezérkar éléről, Aerenthal halála után azonban ismét vezérkari főnök lett.

A világháború idején nem volt hálás szerepe. Emlékirataiban leírja, milyen nehéz küzdelmei voltak a német vezérkarral. Károly trónra kerülése után lemondott a vezérkari főnökségről és a tiroli hadsereg parancsnokságát vette át.

Az összeomlás után visszavonult Innsbruckba és emlékiratait dolgozott egészen a legutóbbi hetekig, amikor már súlyos beteg is még mindig íróasztala mellett tartózkodott.

A végrendeletében Hötendorfi-Conrad azt kívánja, hogy hősi halált halt fia mellé temessék el a bécsi helyi temetőbe.

HIREK

— **Tanügyi kinevezések.** Novisadról jelentik: Alekszandar király Vilics Markót, a noviszadi leánygimnázium igazgatóját, a Zasztava főszekeresztőjét a délbácskai tankerület főigazgatójává nevezte ki. Utódja az igazgatói állásban Balugdzsics Mirko noviszadi főgimnáziumi tanár, görög keleti lelkész lett. Ezzel egyidejűleg nagyobb változások történtek a vajdasági tanári karban. A szombori kereskedelmi iskola igazgatója Marsetics Lázár, vrsaci gimnáziumi igazgató Jovanovics Vladen, a pancsevói gimnázium igazgatója Gyorgyevics Milutin, a pancsevói kereskedelmi akadémia igazgatója Jankulov Boriszláv pancsevói gimnáziumi tanár, a velikibecskerei gimnázium igazgatója Szuboticsz Szlavko nisi gimnáziumi tanár és a szrbobráni gimnáziumi igazgató Marsetics Jovan beogradi tanár lett.

— **Áthelyezés.** A pénzügyminiszter Hinics Dániel szentai pénzügyőri komeszárt a belacrkvai pénzügyőri szakiskola tanárává nevezte ki.

— **A zagrebi egyházmegye zsinatja.** Zagrebból jelentik: Bauer érsek elnökletével, Zagrebben megkezdődött a zagrebi egyházmegye zsinatja, amelyen százötven egyházi méltóság vesz részt. A zsinat napirendjén fontos egyházi kérdések szerepelnek.

— **Uj igazgatót neveztek ki a noviszadi nemzeti színházhoz.** Novisadról jelentik: A közoktatásügyi miniszter az ujonnan szervezett noviszadi nemzeti színház élére dr. Vojnovics Brana eddigi színházigazgató helyére Hinics Mikolót, a szkopljei színház rendezőjét nevezte ki.

— **Egy finn hajó katasztrófája.** Amszterdamból jelentik: Egy holland vontatógőzös összeütközött egy finn hárombócossal. A finn hajó tíz perc alatt elsüllyedt. A hajó személyzetéből mindössze tizenkét embert sikerült megmenteni. A finn hajó kapitánya is a katasztrófa áldozatai között van.

— **Általános sztrájk készül Varsóban.** Varsóból jelentik: A szakszervezetek bejelentették, hogy augusztus huszonnyolcadikán proklamálni fogják az általános sztrájkot, ha addig a fém munkások követeléseit nem teljesítették.

— **Uj telefonvonalakat létesítenek a Vajdaságban.** Beogradból jelentik: A postaügyi minisztérium elhatározta három új telefonvonal kiépítését a Vajdaságban és pedig Novisad—Zsablya, Becskerek—Nemacski-Crnja és végül Becskerek—Sveti-Gyuracs között.

— **Tüz.** Sentáról jelentik: Hétfő este 10 órakor Burány Mihálynak a villamos-telep mellett lévő házában a kocsiszin leégett. Az oltáshoz kivonult tüzoltóknak sikerült a tüzet lokalizálni. A kár 50,000 dinár.

— **Aki szeptember 1-ig beküldi** négy hónapra az előfizetési díjat — 200 dinárt — a *Bácsmegyei Napló*ra, minden nap pontosan megkapja a lapot s résztvesz október 11-ikén az autó-sorsolásban. A *Bácsmegyei Napló* kiadóhivatala a lap előfizetői és olvasói közt egy autót sorsol ki. A sorsolásban résztvesz minden előfizető s a lap állandó előfizetői közül azok, akik a július 1-e óta megjelent lapok címlapját összegyűjtve, legkésőbb október 1-ig beküldik a kiadóhivatal címére. Aki a lapok összegyűjtésének és beküldésének munkájától meg akar szabadulni, az küldje be a négy hónapra szóló előfizetési díjat.

— **Szerb színműfordítás a Bácsmegyei Napló-ban.** A *Bácsmegyei Napló* vasárnapi számában *Szenteleky Kornél* művészi fordításában közli *Trifkovic* Koszta Szerelmes levél című mulatságos vígjátékát. *Trifkovics* szindarabját irodalmi értékén kívül az is predesztinálja arra, hogy a magyar olvasóközönségnek bemutassuk, hogy a legtöbb vajdasági város magyar műkedvelői szívesen mutatnának be szerb szindarabokat is magyar fordításban, ha ilyen szindarab rendelkezésre állna. Ezen a hiányon kíván segíteni a *Bácsmegyei Napló* s talán ezzel elősegíti azt is, hogy a hatóságok a magyar műkedvelői előadások engedélyezése körül nagyobb liberálizmust tanúsítsanak.

— **Befejezés előtt a francia banktisztviselők sztrájkja.** Párisból jelentik: A lapok jelentése szerint a banktisztviselők sztrájkja befejezés előtt áll. A munkaügyi miniszterrel kedden délelőtt folytatott megbeszélés után a sztrájkbizottság tagjai kijelentették, hogy a konfliktus megoldását megtalálták, véglegesen azonban csak a hívekkel folytatandó megbeszélések után mondhatnak.

— **Harc a csempészekkel.** Susákról jelentik: A jugoszláv-olasz határon, a Fiume közelében levő Drenovra község mellett az elmúlt éjszaka a jugoszláv határőrök és csempészek között fegyveres összeütközés támadt, amelynek során az egyik határőr életveszélyesen megsebesült. A csempészeket nem sikerült elfogni.

— **Smith Jeremiás Párisba utazott.** Budapestről jelentik: Smith Jeremiás, Magyarország népszövetségi főbiztosa Párisba utazott, ahol a jóvátételi bizottságot tájékoztatni fogja a Magyarországot érintő pénzügyi kérdésekről. Párisból Smith Genfba megy, ahol résztvesz a Népszövetség ülésén.

— **Lezuhant hidroplán.** Dubrovnikból jelentik: A napokban lefolyt repülőgyakorlatok alkalmával egy hidroplán motordefektust kapott és lezuhant a tengerbe. A hidroplán legénységét sikerült kimenteni, a gép azonban elpusztult.

— **Staribecsej magának követeli a novisadi tanítóképző intézetet.** Beogradból jelentik: Szerdán staribecseji küldöttség járt a közoktatásügyi minisztériumban, ahol kértek, hogy a noviszadi tanítóképző intézetet helyezzék át Staribecsejre. A kérelmet a küldöttség azzal indokolta, hogy Staribecsejen már teljesen elkészült a tanítóképző intézet palotája.

— **Szabadlábra helyezték a földosztó dobrovoljácokat.** A *Bácsmegyei Napló* megírta a dobrovoljác zendülést, ami annak nyomán támadt, hogy Csurog község eljárósága visszavette azoktól az új telepektől a földeket, kik nem tudták dobrovoljác mivoltukat igazolni. Emiatt ezek önhatalmulag osztották fel egymás közt Csurog község földjeit. A csendőrség a vezetők közül letartóztatta Rajkov Dusan, Dolovac Lázót, Katicics Márkó dobrovoljácokat és Ivkov Száva zsabljai földmérőt, aki a felosztást végezte. Dr. Popovics Dusan ügyvéd kétszáztagú küldöttséget vezetett az ügyészséghez, kérve a dobrovoljácok szabadlábra helyezését, de az ügyészség a kérést megtagadta. A noviszadi törvényszék vádtanácsa a letartóztatottakat szabadlábra helyezte, de rendőri felügyelet alá helyezését elrendelte.

— **A palicsi szerelmi dráma főtárgyalása.** Augusztus 31-ikén, hétfőn tartják meg a főtárgyalást *Antunovics József* bűnyegyében, aki ez év június hó 14-ikén Palicson agyonlőtte Lengyel Anikó tisztviselőt. A főtárgyaláson csak belépőjeggyel lehet megjelenni. Jegyeket augusztus 28-ikán, pénteken ad ki a törvényszék elnöki iroda.

Szabadlábra helyezték a bácsopetrovosteli nazarénusokat. A bácsopetrovosteli csendőrség augusztus 18-án letartóztatta Popovics Szvetozár uljanai földmüvest, Janacs Zsivan pancsevoi kovácsot, Gagic Mita petrovosteli és Nikolic Dimitrije odaki (romániai) földmüvest és Welb Ottó ranscheidi hittérítőt, akik Bácsopetrovostelen be nem jelentett gyűlésen a katonai szolgálat ellen izgáltak. A noviszdai ügyészség fogházába szállított nazarénusok ellen az államügyészség az államvédelmi törvény alapján vádiratot adott. A vádatács kedden szabadlábba helyezte őket, de elrendelte a rendőri felügyelet alá való helyezésüket.

Erdőtűz Boszniában. Sarajevóból jelentik: Az elmúlt éjszaka Páli község melletti erdőben tűz támadt, amely ötvenezer négyszázötven négyzetméter területet elpusztított. A tüzet vizigázatlan pásztorok okozták, akik éjszaka tüzet raktak az erdőben. A kivonult katonaságnak és a lakosságknak a tüzet csak reggelre sikerült lokalizálni.

Gyermekhullit találtak a tomo-tó kutjában. Szerdán délelőtt arról értesítették a subotica rendőrséget, hogy a szerb-temetőben levő nyitott kutban egy gyermek holtteste uszik a víz szintén. A rendőrség részéről Iftovics-Ivandekics Lázár bűnügyi rendőrkapitány nyomban kiszállt a helyszínre, ahol a kutból kiemelték a hullat. Megállapították, hogy körülbelül két hónapos csecsemő holtteste. A rendőrség megindította a nyomozást, mert minden valószínűség szerint bűntény forog fenn.

Új iskolaszék Lokon. A szombori kerületi iskolaszék jóváhagyta az ujonan megválasztott loki iskolaszéket, amelynek elnöke Kvács Mita, pénztárnoka Prekájac Pája és ügyvezetője Nikoly Zsivko. Az új iskolaszék már megkezdte működését.

Meglepő olcsóság Dávid ékszerésznél a Bárány-szálló mellett a vásár alkalmával.

Óriási tűzvész pusztított egy délszerbiai községben. Tetovóból jelentik: Hétfőn éjjel óriási tűzvész pusztított a délszerbiai Tetovóban. A tűz egy egész uccasort elhamvasztott. A tűz a főúccán levő egyik péküzletben keletkezett, amit csak akkor vettek észre, amikor a nádfődeles ház már majdnem teljesen lángokban állt. A tűz hamarosan átharapozott a szomszédos ház tetőzetére, amely szintén teljesen porrá égett. A tűzoltóság, katonaság és a lakosság nagy energiával kezdett hozzá az oltási munkálatokhoz, a tűz tovaterjedését azonban, a tűzoltóság rendelkezésére álló hiányos felszereléssel, nem lehetett meggátolni. A tűz hamarosan tovább terjedt a főúca többi házaira, amelyekben a város nagyobb üzletei voltak. Ezek a házak egymásután lángbaborultak. Az égő házakról lehulló paraszak a szembelevő házakat is felgyújtották, ami óriási pánikot idézett elő az álmából feljélt lakosság között. Egész éjjel tartó munka után csak hétfőn reggel sikerült elérni, hogy a tűz tovaterjedését megakadályozzák. A házak még kedden délelőtt is égették. Szerencsére nem volt semmi szél, ami lényegesen megkönnyítette a tűzoltás munkáját. A tűz okát még nem sikerült megállapítani. A kár az eddigi becslés szerint *hatmillió dinár*, ami csak kis részben fog megtérülni, mert a házak legnagyobb része nem volt bebiztosítva. A tűzvész folytán 25 család maradt hajlék nélkül, akiket jobbmódu családoknál helyezték el a hatóság. A kormány rögtön segélyt folyósított a tűzvész áldozatai számára.

Az angol sajtó engedékenységet tanácsol

Amerikát is belevonták a londoni tanácskozásba

Párisból jelentik: A *Paris Soir Caillaux* londoni tárgyalásaival kapcsolatban azt írja, hogy a francia pénzügyminiszter valószínűleg *kénytelen lesz londoni tárgyalásait néhány nappal meghosszabbítani.* Mindenestre érdekes az angol lapok irányváltozása. Az angol sajtóban a tárgyalások megindulása óta eddig csupán olyan véleményeket lehetett olvasni, amelyek szerint a *franciák kompromisszumos ajánlata elfogadhatatlan.* Ezzel szemben a szerdai lapok már *mérsékelt hangon írják és kijelentik, hogy Franciaország argumentációi oly hatalmasak, hogy érdemes azokat méltányolni.* Így főleg a *Financial Times* meglehetősen kedvező hangon ír a tárgyalásokról.

Végeredményben azonban a londoni lapok mégis csak arra a megállapításra jutnak, hogy *a jelenlegi tárgyalások még csak az előkészítés stádiumában sincsenek.* A lapok ennek okát abban látják, hogy *ugy Anglia, mint Amerika egymás kezdeményezésére vár.* *Churchill* nem akarja magát mindaddig lekötöni, amíg *Mellon* nem köt egyezményt Franciaországgal. *Mellon* ezzel szemben azon az állásponton van, hogy *a londoni tárgyalások eredményét be akarja várni, mielőtt végleges lépéseket tesz.* A végeredményben arra a

konklúzióra jutnak, hogy a szövetségi adósságok problémáját csak úgy lehet megoldani, ha Franciaország, Anglia és az Egyesült Államok közös konferenciát hívnak egybe.

Az angol-francia tárgyalásoknak egyébként érdekes színt kölcsönöz *Caillaux* francia pénzügyminiszternek *Houghton* londoni amerikai nagykövettel való találkozás, amely kedden délelőtt a francia követségen adott reggeli alkalmából ment végbe. Jelen volt még *Austen Chamberlain* is. A francia pénzügyminiszter és az amerikai követ közti találkozásnak azért tulajdonítanak különös jelentőséget, mert *valószínűleg Caillaux fogja vezetni azt a pénzügyi delegációt, amely a londoni tárgyalások befejezése után Amerikába indul, hogy rendezze Franciaországnak az Egyesült Államokkal szemben fennálló adósságait is.* A délelőtti folyamán *Caillaux* tanácskozott még *Montague Norman*nal, a *Bank of England* igazgatójával, valamint *Mac Kenn*nel, a *Midland Bank* vezetőjével is. A megbeszélések állítólag a francia kereskedelmi adósságok visszafizetésére vonatkozó szerződés megváltoztatására irányultak. Délben *Caillaux* a pénzügyminiszteriumban folytatta a *Churchill*vel való tárgyalásokat.

A Színházi Élet új száma gazdag illusztrációkkal, érdekes tartalommal jelent meg. A népszerű színházi újság regényeket, novellákat, röpiratokat, kottamellékleteket hoz és darabmellékletül „A tolonc” című népszínműveket közli. A rovatokban gazdag új szám a lap jugoszláviai főbizományosának, a Litteráriának árusítóinál kapható.

Bestiális anya. Novisadról jelentik: A csurogi csendőrség névtelen feljelentés alapján letartóztatta Igrics Brankóné csurogi asszonyt, aki augusztus 11-én egy jól fejlett gyereknek adott életet, aki azonban 14 nap múlva, a feljelentés szerint, erőszakos módon meghalt. A nyomban kiküldött orvos, éhhalást állapított meg. Felboncolták a kisgyermek holttestét és a boncolás is éhhalást állapított meg. A csendőrség megállapította, hogy Igricsnének ez a negyedik gyermeke, aki pár nappal születése után meghalt. A kihallgatott tanúk szerint az asszony sohase hívott szülésznőt, az újszülöttet csupa deszkára fektette és napokig nem adott neki enni. Bekísérték a noviszdai ügyészség fogházába.

Kmoch lett az első a debreceni sakkversenyen. Debrecenből jelentik: Szerdán ért véget a debreceni nemzetközi sakkverseny, amelyen a hatmillió koronás első díjat *Kmoch*, Bécs, 10 ponttal, a négymillió második díjat *Johner*, Zürich 8½ ponttal, a hárommillió harmadik díjat *Tartakover*, Páris, 8½ ponttal, a két és fél millió negyedik és 2 millió ötödik díjat *Vukovics*, Zagreb és *Grünfeld*, Bécs 7½ ponttal nyerte. *Prokesch*, Prága, *Seitz*, Augsburg, *Steiner*, Budapest, *Havass Kornél*, Budapest, *Przepiorka*, Varsó 6 pontot, *Nagy Géza*, Debrecen és *Asztalos Szarajevó* 4½ pontot ért el.

A banktisztviselők bérmozgalma. Zagreből jelentik: A banktisztviselők országos szövetsége körlevelet küldött az összes bankoknak, amelyben követeli a banktisztviselők fizetésének lényeges felemelését. A szövetség a körlevélben bejelenti, hogy amennyiben a követelést a bankok nem teljesítik, a banktisztviselők beszüntetik a munkát.

Hangverseny a subotica színházban. A kiállítás alkalmából szerda este hirdett hangversenyt közéjött akadályok miatt egy nappal elhalasztották és azt Gyorgyevics Dragosláv főispán nejeének védnöksége alatt csütörtök este fél kilenc órai kezdettel tartják meg a városi színházban. Közreműködnek: Raizsa Karavodina párisi zongoraművésznő, M. Envald balettmesternő, Reiter Ilnka és Babrik János baritonista. Jegyek 10, 20 és 30 dináros árkban délig a Mamuzsics-féle könyvkereskedésben, délután 3-tól a színház pénztáránál válthatók.

Szücs- és szörmediva ujdonságaim a kiállítás látványosságai »A« pavillon, földszint 16. szobában, Spitzer szücs Szubotica. Okvetlenül tekintse meg modelljeimet.

A kiállítás egyik legértékesebb része kétségkívül

Spitzer Lajos szücs- és szörmeáru pavillonja.

Minden elismerő szó kevés ennek az izléses rendezési pavillonnak a méltatására, szinte túlzott bőségben van itt képviselve mindaz, ami a berlini vagy lipcei szörmeiacson is méltán feltűnést kelt. A pavillon izléses és szakszerű berendezése a képzett szakember izlésére és tudására vall és ennek a kitűnő rendezésnek tudható be, hogy ez a pavillon csakugyan kiállítás jellegével bír. Kiállítási darabok vannak itt felhalmozva óriási mennyiségben: a legfinomabb és legdrágább modellek kápráztatják el a szemlélőt, aki nem tudja, hogy a körülötte elhelyezett szörmek tömegében gyönyörködjék-e, vagy a pavillonban tartózkodó fess modelleken szinte percenkint változó bundákat bámulja.

Lehetetlen felsorolni, hogy milyen értékek vannak itt felhalmozva: valódi ezüsttrókéak, amelyeknek 40-50.000 dinár darabja, valódi kékrókéak, fehérrókéak, berberekek, hermelinek óriási választékban. Dívatos átvetékek és olyan pazar szörmekabátok minden variációban, amelyeknek kiállítás a legpazarabban öltözött párisi nő eleganciájára emlékeztetnek. A pavillon bizonyossága annak, hogy a Spitzer Lajos-cég Jugoszlávia legnagyobb szörmeüzlete, a

nagykereskedés jellegét dokumentálja a perzsák, oposonok és más értékes szörmeknek szinte hegyé duzzadó tömege, amely viszont a detail vásárlóknak is biztosítékot nyújt arra, hogy a legnagyobb választék áll rendelkezésére és a legelőnyösebben vásárolható.

Keves pavillon van a kiállításon, amelynek annyi látogatója volna állandóan, mint ennek a szörmekiállításnak és a látogatók véleménye megegyezik abban, hogy a Spitzer Lajos szörme-pavillonja a kiállítás aranyermének legkomolyabb helyezettje.

Elfogott sztari-beceji betörők t. Sztari-beceji rendőrséget jelentik: Január óta mind gyakoribbakká váltak Sztari-bececsén és környékén a betörések. A sztari-beceji rendőrségnek feltűnt, hogy a betöréseket mindig átkulcsal követték el és az üvegtájakon mindig egyforma nagyságu darabokat vágtak ki. Ebből azt következtették, hogy a betöréseket mindig ugyanazok követték el. Hosszas nyomozás után Szvircevic Mitó rendőrfelügyelőnek sikerült kinyomozni a tetteseket. A betörőbanda eddigi sikerein felbuzdulva, rabolni akart. A petrovaradi határban meghúzódtak a kukoricás közt s arra vártak, hogy a bucsuról jövőket kifosszák. Az elfogott betörők: Krsztonasics Nikola 19 éves cipészsegéd és egy többszörösen büntetett kiskorú, akik beismerték a sztari-beceji betöréseket. A rendőrségi kihallgatáskor azt vallották, hogy a lopott holmitak csomagba kötve Gyorgyevics Szvetozár noviszdai hajókormányosnak adták át. Gyorgyevics tagadta, hogy a betörőktől csomagokat vett át. A tanúk azonban egybehangzóan azt vallják, hogy a két elfogott betörő több ízben vitt a hajókormányoshoz csomagot. Mind három ellen megindult az eljárás.

Beiratások a városi zenedébe szeptember 1-től 15-ig tartanak, délelőtt 9-11 óráig. Tándij 650 dinár.

Spitzer szörmeüzlet (Szubotica) feltűnést keltő eredeti divatmodelljei »A« pavillon földszint 16. szobában láthatók. Okvetlenül tekintse meg.

Női- és gyermekfehérneműt a legjutányosabb áron a »Dama« fehérneműszalon készit Tokrojeva (Ódor-u.) 21.

Mielőtt vásároljégszékényt, sörparátust és szálloda berendezést, kérjen árjegyzéket Braća Boldner jégszékény-, fabutor- és rézárugyártól Subotica, Jugovicéva 25.

Strass Leó jogosított okl. magánmérnök és földmérő földjét Pašičeva ul. 2. (Vermes ház) helyezetté az udvarba a kapubefáratás szembe.

A Lloyd étteremben kitűnő italok és ételek olcsó áron kaphatók. Izletes házi konyha.

TÖZSDE

A dinár külföldi árfolyamai

1925. augusztus 26.

Zürich 9.225.

Budapest deviza 1268—1276, valuta 1248—1270.

Prága valut 60.10—60.60.

Berlin deviza 75.05—75.25 milliárd márka, valuta 74.2—74.6.

Bécs deviza 1266—1270.

London deviza 271.

Newyork deviza 179.25.

*

Zagreb, aug. 26. Zárlat: Páris 26150—26550, London 27110—27310, Newyork 55.60—56.20, dollár 54.90—55.50, Berlin 1327—1337, Bécs 782½—792½, Prága 165.90—166.90, Trieszt 207.5—209.45.

DRÓTKÖTELEKET

szigetelt és csupasz rézhuzalokat, szőlőlámpaszínókat, anódrótokat, ólomkábeleket előrendű mennyiségben, jutányos áron szállít a Noviszdai Életpavillon (Radnička ul. 2) Telefon 121 443

ILLATOS MÖLYIRTÓ

„HERMELIN” a neve, kérje mindenütt DEPOT „SOA” DROGERIJA NOVISAD

Álljon meg a kirakataimnál, ahol versenyen kívüli reklám-árainról meg fog győződni! **Matija Horovitz Subotica, Aleksandrova ul. 15.**

NYILTTÉR.

Üzlethelyiségek a főtéren örökáron eladók a Rudics-utcában. A helyiségeket jelenleg a következő cégek bélik: Unger cipész, Krausz divatárus, Živojin vendéglős, Réli rófós, Bányai bádógos, Streisinger bőrös, Deutsch rövidárus, Weinert fodrász, Ausländer mézárus. — Előnyös feltételek. Bővebbet **Földes ruhaüzlet Subotica.**

Értesítés.

Képviselése a subotici kiállításon technikai okból elmaradt, ellenben a kiállításra már elkészült saját rajzu falimintáim figurális és dekoratív festések, valamint különféle faerezések, márványozások és templomfestészeti vázlatok különféle stílusban irodámban megtekinthetők.

Elvállalok Jugoszlávia területén festő-, mázó- és aranyozómunkát. Műhelyem férjem elhalálása után is fenáll. — **Külföldi iparművész vezetése mellett speciális templom festészet.**

Ozv. Stern Zsigmondné
Sokolska ul. 18.
Telefon 3-58.

7107

Söröshordók

25 literesek, néhány száz darab minden el fogadható áron eladók. Megtekinthetők Subotican Wilsonova ulica 22. szám alatt **FRANK** cégnél

ÉKSZEREK

inga- és zsebórák, írőkészletek, ridikülök, cigarettatárcák, ezüstből és alpakkából. Nagy választék, olcsó árak.
S O K
ékszerésznél, Rudičeva ul.

ELADÓ EGY HÁZ

jóforgalmu korcsma, fűszer- és rőfösüzlettel, egy ház fűszer- és hentesüzlettel, egy ház egy láncc földdel azonnal eladó mertonosi tanyán, kispiac, hetenként két piac. Tulajdonos: **özv. Pap Antalné.** Érdeklődni **Fedor Lászlónál Subotica III. kör Bene Sudarevičeva ulica 44.** 7163

KOLOMAN SZENES - SUBOTICA
Telefon 72 és 73.

Vaddisznó védjegyü

1, 2, 3, 4 és 5 vasu fogatós és TRAKTOR EKÉK

„ORIGINAL PRATZNER” páros és páratlan soru vetőgépek, műtrágyaszóróval kombinált.

„Novitas” műtrágyaszórók egy lóval való húzásra.

2 méter szóró szélességű — — — 3.500 — din
2 1/2 méter szóró szélességű — — — 4.000 — din

Szőlőprés, szőlőzúzó, szeeskavágó, kukorica morzsoló, daráló, répavágó.

EN GROS 6870 EN DETAIL

Felső-vojvodinai és szlavoniai képviselők:

ZENTAI SOMA SZENES KÁLMÁN

Tekintse meg a kiállításon K 407. sz. pavilonunkat.

CIPŐKERESKEDŐK!

A TEMESVÁRI

„TURUL” cipőgyár
mintagyűjteménye

a subotici mintavásár tartama alatt

megtekinthető

a **BÉBI GYERMEKCIPŐ**

ÁRUHÁZBAN

JOSIP HEISLER, KARADJORDJE 5.

7101

Vendéglősök figyelmébe!

Dus választék

sörkimérő-készülékekben és borkimérő pultokban.

a budapesti Egyesült Gép- és Fémárugyarak R. T. azelőtt Dr. Wagner és Társa cég gyártmánya. — Elsőrendű szolid kivitelben kaphatók:

Adam Philippovich cégnél, Pančevo
Kérjen árajánlatot!

6739

Tüzifa- és szénkereskedők figyelmébe!

A legjobb és legolcsóbb tüzelőanyag a

tőzegbrikett

Tekintse meg a kiállításán A pavillon 164.

HESS PÉTER, SVILOJEVO

7033

TÜZIFA ÁRAK:

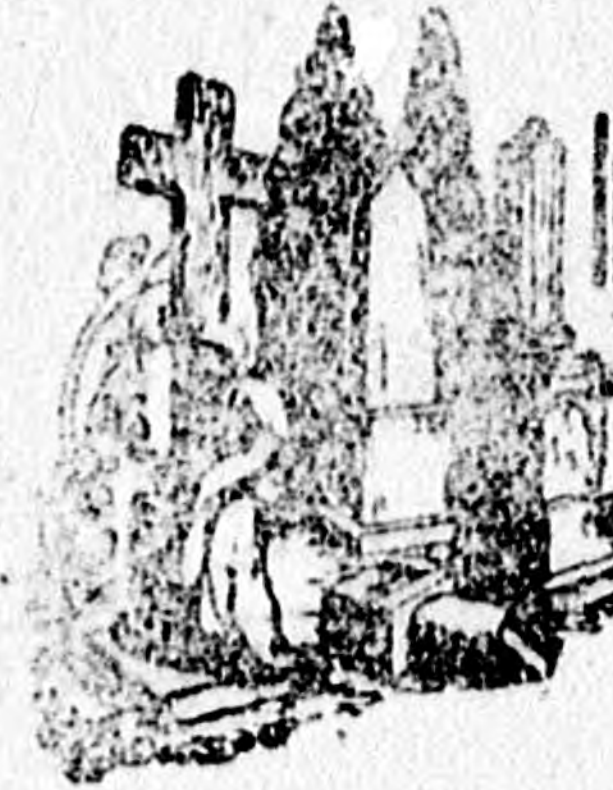
Bükkfa hasáb	1000 kg-ként	350 D
Bükkfa fűrészelt	” ”	385 D
Bükkfa aprított	” ”	420 D
Puhagyújtófacsomagolva	” ”	260 D

„BOSNA” épületanyag- és tüzfakereskedés
a teherpályaudvar mellett 7043

SZÖLLŐBIRTOKOSOK!

Ne felejtsetek el, hogy ősz beszámolóval szőlőtőket — amely a filoxera által veszélyeztetve van — **szénkénnel** kell beoltanotok! Szénkénnel Prigr. sv. iváni raktárunkból az Elő Prigr Sv. Iváni Takarékpénztár R. T.-nál kapható. A szállítás és az árak iránt felvilágosítást nevezett intézet ad — Raktár a vasuti állomás mellett. —

ANILOKEMIKA D. D. ZAGREB.

PONGRAC
Szobrászati műve
SENTA: S.H.S.

Ajánlok raktáramból minden igénynek megfelelő **siremléket** a legegyszerűbbtől a legmodernebb kivitelig u. m.: **Gránit Syenit, Labrador márvány és mészkőből** vállalkozómetői munkákat, **betüvesést, aranyozást** úgy helyben mint vidéken. Készítök rajz után **kriptákat, mazoleumokat, kőfaragó és szobrász, valamint bútor márvány munkákat.**

VERSENYEN KIVÜLI ARAK!

Tekintse meg raktáramat minden vételi kötelezettség nélkül.

6766

Tüzifa és faszén

Ajánlunk azonnali és későbbi szállításhoz I. oszt. göcsmentes, egészséges, szép **bükk- és gyertyánhasábfát**, úgy mint **2 éves száraz vegyeshasábfát**, fűrészelt **dorongfát** legolcsóbb árpárak mellett, vasuton esetleg hajón is szállítható

ROSTÁLT SZÁRAZ FASZENET

szivógázmotor üzemhez alkalmas, legolcsóbb árak mellett.

DANICA FAIPAR, OSIJEK

Desačina ulica 27. — Telefon 404.

A legolcsóbb és legjobb kivitelű hálcsont nélküli FÜZŐK

készítését elvállalom, valamint tisztítást, javítást, alakítást

Haskötők orvosi rendelés után GUTAI FERENCNÉ

Subotica, VIII. kör, Ostojičeva-ulica 29. szám. 6716

DEUTSCH PÁL és TÁRSA

VILLAMOSSÁGI ÉS MŰSZAKI VÁLLALAT
SUBOTICA, CARA LAZARA ULICA 6.
Rottmann-utca szomszédságában

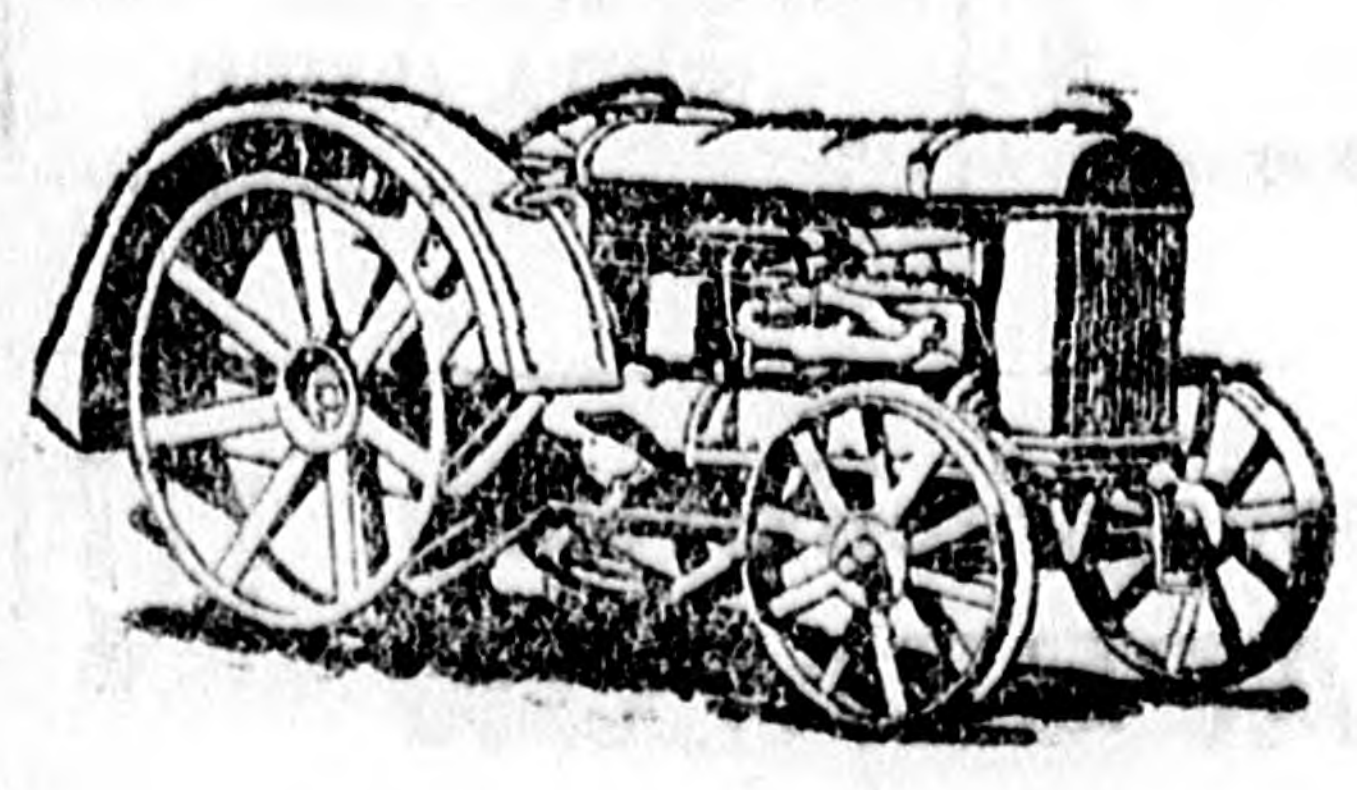
Készít villamos világítási és erőátviteli berendezéseket gútanos áron saját vagy megadott tervek alapján

Kirakatversenyhez szükséges díszos lámpatestek szerelését és pavilonok világítását, izlésesen és olcsón vállaljuk. 6562

Fordson Traktorok ekével

raktáramból azonnali szállításra legolcsóbb árban

Földvári Béla St.-Becsej TELEFON 83.

Ki akar a télen jó meleg szobát? az nézze meg a kiállításon

E. A. Kosović & Co. Beograd, Terazije 7/V. Telefon 32-53. „F” pavilon 40. sz. standját a világhírű „Königshütte” szénbánya S. H. S. vezérképviselét, ahol hat (6) díjat nyerhet, ha az ott látható hatalmas széntömb súlyát eltalálja. 7153
Az első díj 2500 kg., a második díj 1500 kg. és négy nyeremény egyenkint 500 kg. legfinomabb szalon-köszén.

BOR
7 din.
Nojcek Géza
fűszerkereskedőnél
Subotica

Tisztelettel értesitem a t. hölgyközönséget, hogy külföldi tanulmányutamról hazatértem. Ruhákat, kosztümöket, kabátokat, köpenyeket a legújabb modellek után jutányosan készítek. Raktáron papírmockok és cugelhörök. Tisztelettel
HIRN SZALON
Strossmajerova ulica
Halpiac

RESTAURANT
KOD TRI BRATA
volt „Tri Šešira”
Subotica, Knez Mihajla ul.
Kellemea kerthelyiség!
Izletes ételek a legjobb italok állományán.
Friss cseh pilsner és raznica már délután kaphatók
Naponta cigányzene!
Havi abonnama 650 D.

Saját készítmény!
Allandó nagy raktár!
Legújabb divatu modern
cipőkben
Márkó Pressburger vezet
Külön mértékosztály! Szakszerű orthopéd munkák!
Aleksandrova ulica 5
Bárány-szálloda mellett
3814

BUBIFEJ CSAK
akkor szép ha Kummerkramer-féle speciális hajlekötőt használ! 30 dinár beküldése mellett bárhová küld
KUMMERKRAMER SOMBOR

JEGYGYÜRÜKET
és menyasszonyi ajándékokat a legolcsóbban vásárolhat
Ádám ékszerésznél
Subotica, Rudićeva ulica 6.
Sugár-ház. 3769

Fordson

THE UNIVERSAL TRACTOR

A mai nehéz gazdasági viszonyok között kötelessége minden gazdának, hogy gazdaságát intenzíven és célszerűen használja ki.

Ezt pedig csak akkor éri el, ha a világhírű **FORDSON** traktort használ s ehhez legalkalmasabb és legcélszerűbb ekéket, a 2, 3 és 4 vasú **SACK**-ekéket alkalmazza, amely saját tapasztalataink szerint a föld fokozottabb termelésére legalkalmasabbnak bizonyult.

Vételkényszer nélkül a legkíméletösebb utasítást ad:

AMERICAN AUTO
WEIGAND & Co. SUBOTICA
Telefon 4-47 PAJE KUJUNŽIĆEVA UL. 4. Sürögöny: „Pallas”
Lincoln, Ford, Fordson autorizált képvisellete és a SACK mezőgazdasági gépgyár vajdasági képviselője
Autó és traktor javítóműhely. Olaj és benzinállomás. Autogarage. Sofförtanfolyam

Fotocikkék

Fényképezési gépek, Agfa-Hauf és minden gyártmányu lemez és film. Mimosa gellény, brómeizüst és celloidin levelezőlap és papír stb. Fotocikkék gyári áron. Sötétkamra rendelkezésre. Előhívásokat és képek kidolgozását mérsékelt áron.
Fényképezésnek külön árkedvezmény!
Vidéki rendelések soron kívül gyors elintézését nyújtunk és bérmentve szállítunk.
DEUTSCH I.
optikus és fotószerkezte
SUBOTICA
Kérjen árjegyzéket! Telefon 2-16.

Zemunban egy jó menetű éjjeli üzlet betegség miatt eladó. Érdeklődők forduljanak Piszarović Milorad, Sljukina ul. 23. Novisad

Nyilas és Csajkás
órák, ékszerész és vésnök
Subotica, 3854
Strossmajerova ul. 7. Huspiac
Aranyat, ezüstöt és drágaköveket veszünk és eladunk.

Prima szemüvegek ingaórák, valamint ebédli álló óra, tokhoz modern ütésre berendezett szerkezetek kaphatók
Markovics Ferenc
ékszerésznél Sombor,
Kralj Petra ul. 6.

Mérlegeket
a suboticei kiállításon vegyen
J. Sebestyén
mérleggyár
Subotica
Pavilon: K 417-418.

Egy havi
helyettesítésre perfekt fogtechnikus segéd azonnali helyettesre kérésre Pászthy Sándor dentist
Novisad.

Előnyomdaberendezést modernül és szakszerűen készíttatva legolcsóbban szállít
LEOPOLD SAMUEL
előnyomdaberendezési vállalat
SENTA (Bačka)
4419

Jmmalin

a legjobb, lefinomabb terpentinből készült cipőkrém

Képviseelő
Antun Citler
Subotica

UJ! Régi kalapjából ujat csinál az újonnan felállított és saját vezetése alatt álló modern felszerelésű **KALAPFORMÁZÓ MŰHELYÉBEN, BEER BÖZSI KALAPSZALON** **UJ!**

Kiállításon pavillonszám: A. 151

Chocolat **Ruff** Bonbons

Gyártmányai:

- Táblás csokoládé
- Tejcsokoládé
- Dessert bonbon
- Üdítő- és erős cukorka
- Selyem bonbon
- Tunkmassza
- Csokoládé drageék
- Csokoládé ostyák
- Tejszin-, kávé-, gyümölcs-
- Mogyorós karamellák
- Kakaomassa, kakaóvaj
- Kakaopor stb.

Braća Ruff, Subotica

ZWIRSCHITZ KÁROLY
VILLAMOSSÁGI VÁLLALAT
SOMBOR

Vállalja községi telepek építését
A Jugoslavenski Ganz. t. v. vojvodinai képvisellete
Generatorok — Motorok — Transzformátorok — Áram-
mérő órák — Villamossági szerelési cikkek
NAGYBANI ELADÁSA
Magyar Fém- és Lámpaárugyár csillár-lerakata
A subotikai kiállításon „E” pavillon

„SRPSKA KRUNA” SZÁLLODA
ÉTTEREM és KAVÉHÁZ BEOGRAD
A KALIMEGDAN FŐBEJÁRATÁNÁL
TELEFON: 420

A beogradi boulevard legszebb helyén, a legrövidebb és legkényelmesebb úton, a legjobban látott és legjobban látogatott helyen áll. A szálloda, kávéház és étterem, valamint a cukrászda a külföldön szerzett tapasztalatokból és szaktudásból gazdag Marković Trifun igazgató vezetésével áll. Minden este a hírhedt hádzsere zenekara hangversenyeket tart. Minden este 10 órától délután 10 óráig nagy sétahangverseny; mindenkor a karnistester személyes vezetésével mehellet.

A bácskai magyarok találkozó helye.
A személyzet az országban használt összes nyelveket beszéli.
A szállodában elegáns berendezésű és mérsékelt árú szobák, saját cukrászda, auto-garage, nirdőszoba mindenkor a f. utazóközönség rendelkezésére áll.
Pontos, szelid és előzékeny kiszolgálás!

A szép nyári napokon minden elegáns hölgy

Les Tissus
A.G.B.

anyagból készült ruhát hord, amelyek minőségileg és izlésileg legelőcsöbbsak.

Eladás csak kereskedőknek!

ZAGREB, JELAČICEV TRG 20 III. — TELEFON 6—99.

Füszertárazó

ki a Bácskában, esetleg Bányában és más részben jól lehetne vevővel, a munkáját kötelezetten érte, szerbül, németül és magyarul is tud

kerestetik

Ajánlatok Weiss Jenő Novisad. Postafiók 38. küldendők.

Esztergályosok

és gépekkel rendelkező

asztalosok

gépekkel készítéséhez

kerestetnek.

Cím a kiadóban

Nagy Várjas A. Rókus

asztalosmester

VI., Vukovičeva ulica 38 (Csirkepiacnál)

Készít: épület-, portál-, bolti-, irodai berendezést modern, izléses, gazdaságos kivitelben.

Ajánlat saját készítésű kész bútorait.

Kiseb építkezéshez szükséges ajtók és ablakok mindenkor raktáriőről kaphatók.

Mérsékelt árainról tessék meggyőződni!

BRAZILIÁBA

SAO PAULO államban, ingyen jegyekről pontos felvilágosítással szolgál, szegény kivándorlóknak az utlevél és a beutazási engedély közvetítését ingyen vállaljuk. Bácskában utazási ügyben forduljon bizalommal

BIRO AMERIKÁHOZ

NOVISAD Kralja Petra ulica 11.

Teherpályaudvarral közvetlen összeköttetésben levő nagy

MAGAZIN

azonnal kiadó.

Bővebbet telefon 726.

A „HEOS”

kémiai gyár, egész Európában jól bevezetett világcíkke, a „TUBO” Útolérhetetlen finomságu „cipőkrém” ezüstcinn tubusokban úgy adja magát mint a fogkrém. Előny, hogy sohasem szárad ki, nem piszkít s a bőrt állandóan puhán s ragyogóan tartja.

Keresse a komoly céget vagy megbízható üzletembert, aki a Vajdaságra esetleg az egész országra átvinné a képviselést. Olcsóbb mint bármely más krém. Bővebbet: dr. Lado & dr. Biasiniál Fiume, Corso 6.

OKAZIO

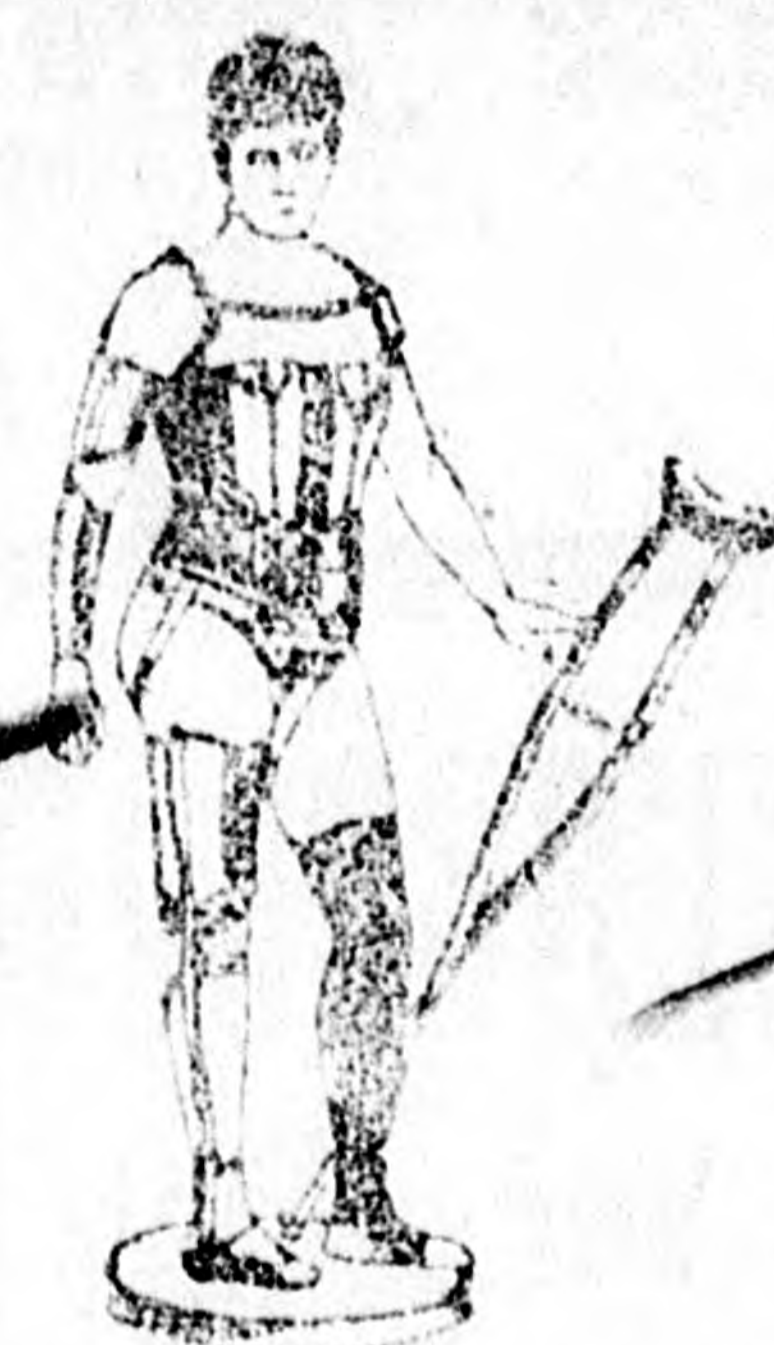
AUTO

német gyártmányú „OPEL” 8/25 HP. eleve teljesen kifogástalan és kitűnő állapotban levő

azonnal eladó

MAMUŽIĆ JÁNOS

Subotica, Bene Sudarevičeva ulica 9.

A subotikai kiállítás

„A” pavillon 119. stand Kiállít mállahakat és ortopéd-készülékeket, valamint orvosi rendelő berendezéseket

Amputáltak akik más, akár belső, akár külső műtagjaikkal nem tudnak megelégedve, forduljanak cégünkhöz, amely az egyetlen speciális intézet az országban művégtagok és ortopéd-készülékek kidolgozására.

„JUGOPROTEZIJA” ZEMUN

MOTOR ÜZEMBEN

7000

BÁRDOS ÉS BRACHFELD R.-T. NOVISZAD ŽELJEZNIČKA 105/7

a legjobb referencia, hogy az általunk képviselt Motorenwerke Mannheim A. G. vorm. Benz & Cie, Mannheim által gyártott eredeti MWM Benz kompresszornélküli Dieselmotorok a legüzembiztosabb és leggazdaságosabb erögépek

KORZÓ MOZI * LIFKA MOZI
(Keri)
Péntek—vasárnap
Ivan Mosjakin
világhírű orosz szín-
művész fellépéssel

**Szerelmi
klinika**
Történet 6 felvonásban

HÁZASSÁG
Olvasóink figyelmét fel-
hívjuk, hogy házasság-
közvetítés végett bizalom-
mal keressék fel levelük-
kel Faragó enő budapesti
irodáját, hol lapunkra való
hivatkozással *díjlan* fel-
világosítással szolgálnak.
Nevezett cégnek megbízás-
ai vannak Jugoszlávia,
Slovenská Románia, Ma-
gyarország területeiről.
Közvetítése megbízható,
komoly. (Faragó, Buda-
pest, Pénszínházutca ti-
zenhat. Cégelvezésten le-
velezés. 6224

LEVELEZÉS
Nagyon sokan gondolok
Önre, ahogy módomban
lesz meglátogatom. Gy. 7200

FOGLALKOZÁS
Gabonaszakmában több
évig működött tisztviselő
magyar, német, szerb
nyelvismerettel megfelelő
állást keres. Érdeklődé-
seket megbízható 27 a
kiadóba kérek. 7169

Fiatalkorában ki kismunkában tisztassággal
bir, azonnal felvétetik. —
Fürst órást. Cantavir. 7161

Független 32 éves ország-
szony jörelkü egy ilyen
ember ismeretséget keresi,
kinek a háztartását vezetné.
Levelet teljes névvel,
Topola posta restante »B. B.«
jeligére kér. 7159

Szegedi 1. lánca szülője
felelet keresek házassal.
Cím I. krug Brodova ul. 9.
Ugyanott őt has selyempin-
esi eladó. 7099

Keresztény tanító nevelő-
nőt keres uri család, bir-
tokra 2 kislánykaja melé,
ki őket az I. polifira
magyarul előkészítené.
Zongorát s néptánc tanít-
tani tudók előben. Al-
lás legkésőbb szeptember
15-ig elfogadandó. Fize-
tési igényeket feltüntetve
ajánlatot. Tanító-nevelő
jeligére a lap kiadóhiva-
talába küldendők. 7097

Órásszékedet azonnali be-
lépésre felvesszék. —
Ádám ékszerész, Rudič
ul. 6. 7200

Kezdőfizetéssel irópisz-
kasszonyt felveszünk. —
Basch és Vig faliparkésés
7188

Perfékt szakácsnő azon-
nalra felvétetik. VI. Vuki-
čeva ul. 20. 7187

APRÓHIRDETÉSEK
Apróhirdetés egy sor 1 dinár, vasárnapig és előző
Látványos szék. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din.
Csak felbélyegzett jellegű leveleket tartóztatunk.
Kérdésekódokhoz válaszoldy mellékelés

VÉTEL-ELADÁS

Villa Palieson, azonnal be-
költözhető, a állomáshoz
közel. 1000 négyzetögl
szőlővel, 6 gyümölcs-
fával, 6 szoba, 2 konyha,
2 mellékhelyet, vízve-
zeték, villanyvilágítás,
vasúti csatlakozás,
160000 dinárért eladó ked-
vező fizetési feltételek
mellett. »Bömches« köz-
vetítőiroda Bačka-Topola.
7201

FIFI KÖLNI VIZ
Készíti PINTÉR gyógytár

Fedrászüzlet komplett ui
berendezése autányosan
eladó, Sombor, Kujundži-
čeva ul. 12. 7135

KÜLÖNLE

Bárbe elszárolásra jobb
forgalmu vendéglőt kere-
sek. »Bömches« közve-
títőiroda, Bačka-Topola

2 egymásba nyíló meleti
udvari szoba villany-, gáz-
és vízvezetékkel, egészen
különálló lakrész, irodának
vagy más célra aug. 1-re
kiadó, Ugyanott egy kü-
lönbujára uccai szoba bu-
torral vagy anélkül aug.
1-ére kiadó, Cim a kiadó-
ba. 7122

Irodának vagy lakásnak
alkalmas 1-2 szoba a fő-
téren (butorozatlanul is)
kiadó. Cim a kiadóhiva-
talban. 6842

Eladó ház melyben jó-
forgalmu vendéglő és fu-
szerület van, családi
okok miatt sürgősen el-
adó. Zsarkó Pál, Jázova,
7111

Eladó cipőgyártáshoz egy
darab kombinált gausputz
és frézoló kacs. Maschine
Frankfurt No. 160 trans-
missióval, közelebbit De-
utsch Adolf Sibetica VII.
Jugoviec (Erdő) ul. 7.
6997

Eladó méhek 28 család
elsőrendű moder rend-
szerű eredszéges törzsek,
ervenként vagy egészen.
Megtéríthetők bármikor
Scós István tulajdonosnál
Sentán, Danja Tisina ul.
12. 7171

Uj motorkerékpár keson
eladó, Huth mécsárosnál,
Bajmok. 7190

Eladó egy ház és huszon-
öt lánca föld, adami Pošić,
VIII. Užička ul. 5. 7199

Jékarban levő rövid zong-
ora olcsón eladó, Szil-
vásvy Ferenc, Vilsonova
36. 7191

Telies moziberendezés olc-
són eladó, Bega hirdető-
iroda, Veliki-Bečkerek.

Eladó St.-Bečica 16
vagy 21 lánca szántóföld a
topolyai utca. Érdeklődni
lehet Herpáth S. Pálnál,
Staribececi. 7197

Vernék: Bácska, Bánát
területén 500 lánca jó-
minőségű szántóföldet hat-
évi lefizetéssel gabonáért,
azonnali átvételre, jándus-
struktussal Ajánlatok bir-
tök pontos leírásával ki-
adóba. 7198

2 m. magas 2 1/2 m. szé-
les gcbelin kép. 1 barna
szarvasbőr klubgaránitára,
régi íróasztal valódi ve-
lencei üveglámpák 1 tel-
ies fehér leány szoba ci-
adó. Ugyanott kiadó egy
nagy utcai szoba, Cim a
kiadóban. 7122

Egy 8 lóerős kazán Clay-
ton-Schuttler-üveggyárt-
mányu Hebbert-csaplóval
olcsón eladó. Bövebbet
Aleksa Milosev, Vel.-Ki-
kinda, Matavska ul. 1192
7206

Katonai tudakozó: Hár-
minden katonai dőgban
azoknak kiknek kézik van
a katonai szolgálati fel-
felmentésre, vagy a szel-
gálat megrövidítésére az
fordulion levéllig Tosity
bíró Kraja Aleksandra ul.
9. Szubotica. 7208

Kézruha mintavázlat. A
szabóipar remek meg-
érkeztek! Férfi ruhá-
lán, bőrkabát, nemes gaz-
dászkatát hűsösszek, fu-
ruhák, Különlegességként
felöltökhöz Elsier Izsónál,
barátok temploma során.

KISS ZÁLOGINTÉZETE
mindenféle értéktárgyakra
kölesőnt ad. Zálogból
visszamaradt cirka 50
méter sötétszürke finom
gyapjuszővet, szállításhoz
v. férfi női raglánú téll-
kabátoknak való, Ékszerek,
ruhák, kabátok, fehérne-
mők és minden más tárg-
vak állandóan olcsón el-
adotnak, Szubotica, I. kor,
Bogovičeva (Kinizsi) ul.
12. 5697

Retortafaszén és tüzfűtő
ajánl a tesliczi kőszelők
vadásági vezetékviselője
Hubert Sáros, Novisad,
Postafiók 25. 6751

FIFI KÖLNI VIZ
Készíti PINTÉR gyógytár

Egy szobakonyhába álló
üres lakást keresek gón-
nalra, Cimét a kiadó-
ba kérem. 7184

Csergyermek kereset-
nek német családhoz
Ódzácira, Ciméket »Cse-
regyermek« jeligére
kiadó továbbit. 7189

Iskolásiút vagy leányt
teljes ellátásra elfogad
család, Cim a kiadóban.

Djások teljes ellátást
kaphatnak jobb családnál,
Vareška ulica 28. 7203

Uj zongorák pianók,
csakis elsőrendű mág-
márkák, a leg hosszabb le-
látatu részletfizetésre kap-
hatók 10 éves jótállás
mellett. Legnagyobb vá-
laszték az országban, Kap-
hatók Kam Lafos hang-
szerkereskedőnél Subo-
tica Városháza. 2942

**Kozmetika! Hölgyfodrá-
szat!** A legelhanyagot-
tabb arcbört is 8 nap
alatt művésziessen rendez-
hozom, Orr és kézverés-
ség kezelése, Hajálak,
anvaeqv, szemölcs, rán-
cok, bőrelváltozások fáj-
dalomentes eltávolítá-
sa, Olcsó bérletrend-
szer, Otthoni eredmé-
nyes kézrepre gyógy-
kozmetika! szépségze-
rejm széküldése napon-
ként postával. Vidéki
hölgyek tanítványoknak
felvétetnek. Hajfestészet
hemiával, hajszőkítés
művészi színárnyalatok-
ban garancia mellett.
Ondolás, hajvágás, fei-
mosás, manikürözés hől-
gyek és urak részére. Ju-
lije Mittler, Aleksandrova
ulica. 7014

Mélyen leszállított áruk
tulhalmozott raktár miatt.
Lüszterkabát D 350.-,
tennisz nadrág 175.-, ever-
mekruha 100.- gumikö-
peny 350.-, női raglán
600.-, leányköpeny 350.-,
bőrkabát 975.-, Tavalvi
összes felárunk félárban,
míg a készlet tart, kicsiny-
ben és nagyban. Földes
Samu, Narod-kávéház
mellett. Vidékre utánvét-
tel. Meg nem felelés ese-
én a pénz visszaidom.

*Remélem, mindenki
tudja hogy gyártmányaim
szépek, tartósak és olcsók.*

Beck Jenő kötött-szövött áruk gyára, Subotica
Pašičeva ulica 8.
A kiállitáson A. pavllion, 40. szoba.

JUGOSLAVENSKO HÖNTSCH D. D. BROD 1/8
Növényvédelmi szerek

Vég-osztály: Üvegházak, télikertek, fűtési berendezések Höntsch-kazánnal

Höntsch-öntözö kannák, peronospora-fecskendők

Fa-osztály: Villák, faházak a legegyszerűbb kivitelől a legnagyobb fényűzésig. Iparépületek. Garage-on.

Kérjen prospektust!

Höntsch-Futol
Höntsch-Tozin
Höntsch-Purga
Höntsch-Suleim
Höntsch-Gyümölcsfa fluid

Höntsch-Fluid a legjobb faimpregnáló szer
Höntsch-Pix níg
Höntsch-olajnyag
Höntsch-rovarölő szer

HÖNTSCH-féle farások
HÖNTSCH-féle palántázó szekrények
HÖNTSCH-féle keltető rákok

Fiókok: **Zagreb, Boškovičeva ul. 12. Beograd, Balkanska 18.** 7215